هەرێمی کوردستانی عێراق
ئەنجوومەنی نیشتمانیی
کوردستانی عێراق

ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

پرۆتۆکۆلەکان

٣

١٩٩٢ - بەرگی سێیەم

چاپی یەکەم ١٩٩٧

پێڕست:

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٤) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢٣ ــــــ ل٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٥) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢٨ ــــــ ل٥٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٦) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/٩/٢٩ ــــــ ل١٠٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٧) شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/٣ ــــــ ل١٣٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٨) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/٤ ــــــ ل١٧١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٣٩) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/٦ ــــــ ل٢٠٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٠) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/٧ ــــــ ل٢٣٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤١) شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/١٧ ــــــ ل٢٧١

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٢) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/١٨ ــــــ ل٢٩٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٣) شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١٠/٣١ ــــــ ل٣٣٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٤) یەک شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١١/١ ــــــ ل٣٦٧

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٥) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١١/٢ ــــــ ل٣٧٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٦) سێ شەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١١/٣ ــــــ ل٤١٩

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٧) چوارشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١١/٤ ــــــ ل٤٥٥

پرۆتۆکۆلی دانیشتنی ژمارە (٤٨) دووشەممە ڕێکەوتی ١٩٩٢/١١/٩ ــــــ ل٤٩١

بەپێی یاسای ژمارە (١)ی هەڵبژاردنی ئەنجوومەنی نیشتمانیی ساڵی ١٩٩٢ ئەو شوێنانەی کە ئەندامەکان ئیستقالەیان داوە جێگاکانیان بەتاڵ بووە لیستەکەی بۆی هەیە یەکێکی تر دابنێ لە شوێنەکەیان، ئێستا ئەندامە بەرێزەکان سوێندی یاسایی دەخۆن. یەکەم بەرێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی.

بەرێز کاکەڕەش محەمەد نقشبندیی:

بسم الله الرحمن الرحيم.

سوێند بەخوای مەزن دەخۆم بە دڵسۆزییەوە پارێزگاری لە یەکێتی گەل وخاکی کوردستانی عێراق بکەم و، رێز لە یاسا رەچاوکراوەکانی بگرم و، بەرژەوەندییەکانی گەل بپارێزم.

بەرێز ئازاد عەبدولقادر قەرەداغی:

بسم الله الرحمن الرحيم.

سوێند بە خوای مەزن دەخۆم، بە دڵسۆزییەوە پارێزگاری لە یەکێتی گەل و، خاکی کوردستانی عێراق بکەم و، رێز لە یاسا رەچاوکراوەکانی بگرم و، بەرژەوەندییەکانی گەل بپارێزم.

بەرێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بسم الله الرحمن الرحيم.

سوێند بە خوای مەزن دەخۆم، بە دڵسۆزیەوە پارێزگاری لە یەکێتی گەل و، خاکی کوردستانی عێراق بکەم و، رێز لەیاسا رەچاوکراوەکانی بگرم و،ە بەرژەوەندییەکانی گەل بپارێزم.

بەرێز رەجەب شەعبان تەیب:

بسم الله الرحمن الرحيم.

سوێند بە خوای مەزن دەخۆم بە دڵسۆزییەوە پارێزگاری لە یەکێتی گەل و، خاکی کوردستانی عێراق بکەم و، رێز لە یاسا رەچاوکراوەکانی بگرم و، بەرژەوەندییەکانی گەل بپارێزم.

بەرێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بە ناوی هەموو ئەندامەکان پیرۆزبایی و، بەخێرهاتنی ئەندامانی تازە دەکەین. هیواداریین زۆربە دڵسۆزییەوە بەرژەوەندیەکانی گەلی کوردو، خاکی کوردستان بپارێزن.

خاڵی دووەم کە لە پرۆگرامی دوێنی ماوەتەوە، یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامییەو، بەرێز وەزیری ئەوقافیش ئامادەیە بۆ گفتوگۆ کردن لەسەر ئەو یاسایە، تکایە لیژنەی یاسا بفەرموون بۆ پێشکەش کردنی یاساکە.

بەرێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ئەوەی لەبەردەستتان دایە لەلایەن وەزارتەوە هاتووە.

لیژنەی یاسا لە راپۆرتەکەیدا هەندێک گۆرانکاری لە یاساکەدا کردووە. ئێستا ئێمە پرۆژە

هەمـوارکـراوەکەتان بۆ دەخوێنینەوەو ، ئێـوەش هەر چ تێـبینییـەکـتـان هەیە تۆمـاری بکەن لای خۆتان تاکو بخرێتە دەنگدانەوە.
لیژنەی ئەوقـاف هیچ راپۆرتێکی بۆ ئێمە نەناردووە بۆ ئاگاداریـتان وە ئەوانەی پەیوەندییـان بە یاساوە هەیە ئێمە وەلامیان ئەدەینەوەو ، ئەوەی پەیوەندیی بە خودی وەزارەتەوە هەیە بەرێز وەزیری ئەوقاف ئامادەیە و خۆی وەلامتان دەداتەوە، سوپاس.

بەرێز ئەیاد حـاجی نامق مـەجـیـد:

بەرێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

پێشـەکی روونکردنەوەیەکم هەیە ، لە (اسـباب مـوجبـه) یەک رسـتـە لە بیـرکـراوە بنووسـرێ کە گەیشتینە مادەکە دیاری دەکەین،چونکە بەتەواوی ماناکەی گۆڕاوە، سوپاس.

بسم الله الرحمن الرحيم.
باسم الشعب
المجلس الوطني لكوردستان العراق
رقم القرار
تاريخ القرار
قرار
استنادا الى احكام الفقرة (١) من المادة (٥٦) من قانون رقم (١) لسنة ١٩٩٢ قرر المجلس الوطني لكوردستان العراق بجلسته المنعقدة بتاريخ (   ) اصدار القانون الاتي :
قانون رقم (   ) لسنة ١٩٩٢ ، قانون وزارة الاوقاف والشؤون الدينية.

بەرێز جـێـگری سـەرۆکی ئەنجـومـەن:

هیچ تێبینیەک هەیە لەسەر ئەم بڕگەیە ؟.

بەرێز عـومـەر سـەید عـەلی حـسـێن:

بەرێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

یەک تێـبینیم هەیە لەسەر ناوەکە، چونکە کـاتی خـۆی زۆر قسـەی لەسـەر کراوە بەو شێـوەیەی دارێژرا، بەلام ئێـستـا دەبێ بەیاسای وەزارەتی ئەوقـاف، پێـشنیـار دەکەم بگۆڕدرێ بۆ وەزارەتی ئەوقـاف و کـاروباری ئایینی، چونکە گـرووپی دینی تر زۆرە لە کـوردسـتـانی عـێـراق وەکـو برا ئاشـووریەکـان وبرا یەزیدییـەکـان و ئەوانی تر، جـا داوا دەکـەم جـارێکی تر مـوناقـەشـەی لەسـەر بکرێ، سوپاس.

بەرێز مەلا مـحـەمەد شـەریف تاهیـر مـسـتـەفـا:

بەرێز سـەرۆکی ئەنجـومـەن.

لە دانیشتنەکانی پێشوودا پێشیارێکم کرد کە (باسم الشعب)، ببێتە (نیابة عن الشعب نصدر هذا القرار).

ئەو پێشنیارەی ئەو ئەندامە ئێستا پێشکەشی کرد پێشتر گفتوگۆی لەسەر کراوە کەناوی (وزارة أوقاف والشؤون الدينية) بێت، یان (وزارة أوقاف و الشؤون الاسلامية) بێت، بەڵام ئەندامانی ئەنجوومەن لەسەر ناوی وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی رازی بوون.
(وزارة أوقاف و والشؤون الاسلامية) نوێنەرایەتی ئاینی ئیسلام وقفی ئیسلام دەکات و، سەبارەت برا ئاشووریەکان و تەوائفی تر بێگومان (لا إكراهه فی الدين) و، ئەوانە مافی خۆیان هەیە، وەقفی خۆیان هەیەو، لەکاتی خۆی سەرۆکی کوتلەی ئاشووری پێشنیاری کرد گوتی ئێمە حەز دەکەین بەناوی (وزارة الأوقاف والشؤون الاسلامية) بێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەڵحە سەعید قەرەنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پشتگیری لە پێشنیارەکەی بەڕێز مەلا محەمەد دەکەم کە (باسم الشعب) ببێ بە (نیابة عن الشعب).
سەبارەت ئەو کێشەی کە لەسەر ناوی وەزارەتی ئەوقافە، پێشتر بڕیاری لەسەردراوە کە بەناوی وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی بێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەها محەمەد تەها:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش پشتگیری تێبینییەکەی بەڕێز مەلا محەمەد شەریف دەکەم، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەپێی پەیڕەوەی ناوخۆ بۆ گۆڕینی هەر یاسایەک پێویستە (١٠) ئەندام پێشنیارێک پێشکەش بکەن بە سەرۆکایەتی ئەنجوومەن بکەن وداوای هەموارکردنی یاساکە بکەن، چونکە گۆڕینی یاسا بە زارەکی نابێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز وەزیری ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی هیچ تێبینییەکت هەیە؟

بەڕێز محەمەد عەبدولقادر ئەحمەد/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

کاتی خۆی سەبارت بە ناوی لیژنەی ئەوقاف و ناوی وەزارەتی ئەوقاف تێبینیم هەبوو، بەڵام وەرنەگیرا.
ئەو پێشنیارەی کە ئێستا کرا رای من بوو ئێستا دووبارەی دەکەمەوە زۆر گلەیشمان لێ دەکرێ لەلایەن برا مەسیحییەکان، بەڵام برادەرانی ئاشووری کە لێرەنە نوێنەرایەتی هەموو مەسیحیەکان ناکەن، بەڵکو تەنها نوێنەرایەتی تائیفەیەکی مەسیحی دەکەن.
لە زۆر وڵاتەکانی ئیسلامی بۆ نموونە لە سعودیەش کە وڵاتی (خادم الحرمين)ە لەوێ دەڵێن

(شؤون الاوقاف والحج) نەیگوتووە (الاسلامیە). بەرای من (الشؤون الدینیە) زیاتر بلاوەو، لەکاتی گفتوگۆ کردن لەسەر ئەم ناوە من وەزیری ئەوقاف نەبووم، ئەگینا زیاتر سوور دەبووم لەسەری.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من هەندێ تێبینیم هەیە کە رای تایبەتی خۆمە، وەک نوێنەری کوتلەکەم قسە ناکەم، لەبەرئەوە مەرج نییە ئەندامانی فراکسیۆنی زەرد هەموویان لایەنگیریم بکەن.
یەک: بەڕێز وەزیری ئەوقاف فەرمووی کە (حرکە ئاشووری) نوێنەرایەتی ئاشوورییەکان دەکات. بزووتنەوەی دیموکراتی ئاشووری تەنها نوێنەرایەتی خۆی دەکات لەناو ئاشوورییەکان، چونکە ئەوان وەکو حزبێک ناتوانن نوێنەرایەتی نەتەوەیەک بکەن، من زۆر جار لە کۆبوونەوەی سەرکردایەتی سیاسی بەردەوام تەئکیدم لەسەر ئەوە کردووە.
دووەم: سەبارەت بە تێبینییەکەی بەڕێز ئیبراهیم کە دەڵێ دە ئەندام پێشنیارێک پێشکەش بکەن. ئێوە لە سەرۆکایەتی ئەنجوومەن پرسیارتان کرد کێ تێبینی لەسەر خاڵی یەکەم هەیە، لەبەر ئەوە هەموو ئەندامان دەتوانن گفتوگۆ بکەن و، بیروڕای خۆیان دەربڕن، یان ئەبێ لەسەرەتاوە نەخرێتە گفتوگۆوە، کە خرایە گفتوگۆ دەبێ قسەی لەسەر بکرێ.
سێیەم: کاک مەسعود بارزانی پاش گەڕانەوەی لەسەردانەکەی بۆ ناوچەی دهۆک بانگی منی کردو، فەرمووی: زۆر کەس لەریش سپییەکانی مەسیحی و، یەزیدی و، مەترانەکان و، پیاوە ئایینەکان داوایان لە بەڕێزی کردبوو. ئێمە دەزانین کە کوردستان وڵاتێکی ئیسلامییەو، زۆربەی هەرە زۆری موسوڵمانن کە گوتت وەزارەتی ئایینی ماناکەی وەزارەتی ئایینی ئیسلامە، بۆیە داوایان لە بەڕێز کاک مەسعود کرد کە هەوڵ بدا بکرێتە وەزارەتی کاروباری ئایینی، من ویستم ئەوە وەکو رای خۆم روون بکەمەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە کە گوێمان راتان چییە بەرامبەر ئەم پێشەکییەی کە نووسراوە زۆرتر لەسەر داڕشتنەکەی بوو نەک لەسەر ناوەکەی، چونکە مەسەلەی ناوەکە کاتی خۆی باسکرا کە وەزارەتەکان دانران و، قسەی لەسەر کراو، بڕیار درا لەسەر ئەم ناوە، ئەگەر بیروڕایەک هەیە لەسەر گۆڕینی ناوەکە وەزیری ئەوقاف ئەتوانێ پێشنیار بۆ ئەنجوومەنی وەزیران بنووسێ و، داوای گۆڕینی بکات، دوای ئەوەی کە ئەنجوومەنی وەزیران رەزامەندی لەسەر کرد رەوانە ئەکرێ بۆ پەرلەمان بۆ ئەوەی گفتوگۆی لەسەر بکا. وابزانم ئێستا کاتی ئەوەمان نییە گفتوگۆ لەسەر ناوەکەی بکەین وە ئەمەش لەسەر رای لیژنەی یاسایی وەستاوە وەڵامی ئەم پرسیارانە بداتەوە.

بەڕێز حەسەن عەبدولكەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

یەک وەڵامان هەیە بۆ تێبینی هەموو ئەندامەكان.

بێگومان لە كاتی خۆی گفتوگۆ لەسەر یاسای ئەنجوومەنی وەزیران كرا كە (١٥) وەزارەت لە كوردستان دانراو، دەنگ لەسەر ناوەكانیش درا هەڵوێستی لیژنەی یاساش ئەو كاتەش دیار بوو كە ئێمە گووتمان (وزارة الأوقاف والشؤون الدینیة) فراوانترە لە وشەی (الاسلامیە).

بۆ گۆڕانی ئەم ناوەش دەبێ یاسای ئەنجوومەنی وەزیران هەموار بكرێ. بەپێی پەیڕەوی ناوخۆ دەبێ (١٠) لە ئەندامانی پەرلەمان، یان ئەنجوومەنی وەزیران پێشنیارێک بۆمان ڕەوانە بكەن، ئەگەر ڕەزامەندی كرا لەسەری ئەوا ناوەكە دەگۆڕدرێ، سوپاس.

شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە تێبینییەكەی مامۆستایان كردیان، پێشەكی هەموو كۆبوونەوەكانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی كوردستان بەناوی خوای گەورەو میهرەبانەوە دەست پێ دەكات.پاشان دەگوترێت (باسم الشعب). ئەم دوو خاڵە لە هەموو یاساكاندا ڕەچاو كراوە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆكی ئەنجوومەن.

سەبارەت بە مەسەلەی ناو گۆڕینەكە ڕاستە دەبێ یاسای ئەنجوومەنی وەزیران بگۆڕدرێ و، دەبێ ناوی لیژنەی كاروباری ئەوقافیش بگۆڕدرێ، من وەكو ئەندامێكی لیژنەی یاسایی ڕام وایە، ئەگەر بكرێ گفتوگۆ لەسەر یاسایی وەزارەتی ئەوقاف ڕابگیرێ تا ئەو پێشنیارە پێشكەش دەكرێ، ئەگەر ڕەزامەندی لەسەر كرا ئەو كاتە بەپێی بڕیاری پەرلەمان دەتوانن هەر ناوێک دابنێن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆكی ئەنجوومەن:

من لام وایە ئەمە دەرچوونە لە یاسا، ئێمە ئێستا یاسای وەزارەتی ئەوقاف لە بەردەستمانەو، ڕاگرتنی یاسا لەسەر بابەتێک كە پێش ئێستا باس كراوە شتێكی یاسایی نییە، لەبەر ئەوە ئێوە بەردەوام بن لە خوێندنەوەی یاساكە، ئێستا دێینە سەر مادەی یەكەم.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة الاولی: یقصد بالتعابیر التالیة، المعاني المبینة ازاءها:

١- الوزارة: وزارة الاوقاف والشؤون الاسلامیة لإقلیم كوردستان العراق.

٢- الوزیر: وزیر الاوقاف والشؤون الاسلامیة لإقلیم كوردستان العراق.

٣- وكیل الوزارة: وكیل وزارة الأوقاف والشؤون الاسلامیة لإقلیم كوردستان العراق.

٤- المجلس: المجلس الاعلی للاوقاف والشؤون الاسلامیة لاقلیم كوردستان العراق.

٥- الاقلیم: اقلیم كوردستان العراق.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

هیچ تێبینییەک لەسەر ماددەی یەکەم هەیە؟.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێویست ناکات هەموو جار وشەی (اقلیم) بەکار بهێنرێ جارێک بەکار بهێنرێت بەسە، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرۆژەیەکم لایە وشەی (اقلیم) لەسەرەتادا هاتووە، بەرای من واباشترە، چونکە ئەمەندە جارە بەرامبەر هەر رستەیەک دووبارە نەدەبۆوە، بەلام لەو برگەیەی کە بەڕێز ئەیاد خوێندیەوە وشەی (اقلیم) لە کۆتاییدا هاتووەو، لە هەموو رستەکان ناوی هەرێم دووبارە بۆتەوە، لەبەر ئەوە من پێشنیار دەکەم وشەی (اقلیم) لەسەرەتاوە پێناسە بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

لیژنەی یاسا هیچ تێبینییەکی تری هەیە؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بە نیسبەت ئەوەی کاکەڕەش باسی کرد دەبێ ئەوەندە وشەی (اقلیم کوردستان العراق)ی تیادا نەبێ راستە، چونکە هیچ لە یاساکە کەم و زیاد ناکات، بەلام ئەوەی کاک حازم دەڵێ (الاقلیم). لەو رەش نووسەی لەلاتانە تیایدا نییەو، پێموایە هیچ گۆرانێک نابێت، ئەگەر لە هەر شوێنێک دابنرێت، چونکە ئەوە باسی وشەکان و، ناوەرۆکی یاساکە دەکات، سوپاس.

بەڕێز سیروان محەمەد نەورۆڵی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە بنەڕەتدا شت لە قەبارەی گەورە دەست پێ دەکا بۆ خوارەوە، لەبەر ئەوە تەشکیلەکە دەبێ لەسەرەوە بۆ خوارەوە بێ، بەلام لەم یاسایەدا بە پێچەوانەوە هاتووە، لەبەر ئەوە پێویستە وشەی اقلیم لەسەرەوە بێت، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

گوتمان وشەی (اقلیم) لەسەرەوە بنووسرێ، یان لەخوارەوە لە ناوەرۆکی یاساکەوە دەست پێ ناکات، بەلام رای بەڕێز کاک سیروان راستە چونکە، (اقلیم)گەورەترە لە هەموو وەزارەتەکان و، وەزیرەکان، ئەگەر ئەندامانی ئەنجوومەن رازی بن دەیخەینە خانەی یەکەم، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا ئەگەر وشەی (اقلیم) خستمانە خانەی یەکەم، لە هەموو رستەیەکدا دووبارە دەبێتەوە یا نا؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

نەخێر دووبارە نابێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کەواتە دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەیە کە وشەی (اقلیم) بێتە سەرەوە بۆ ئەوەی دووبارە نەبێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسند کرا وشەی (اقلیم) بچێتە سەرەوە. تکایە لیژنەی یاسایی لە دانانی یاساکە ئەو پێشنیارە ڕەچاو بکات.

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادەی یەکەم پاش هەموار کردنی پەسند بکرێ تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ مادەی یەکەم پاش هەموارکردنی بە تێکڕای دەنگ پەسند کرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

المادة الثانية: تعمل الوزارة على تحقيق الاهداف التالية:

١- تنمية الوعي الاسلامي ونشر الثقافة الاسلامية وجوهر رسالته السامية.

٢- رعاية شؤون المقدسات الدينية وتنظيم ادارتها وصيانتها.

٣- تأمين متطلبات الاداء الأحسن والامثل لفريضة الحج.

٤- العناية بشؤون المؤسسات الاسلامية والخيرية وتطويرها في النواحي الادارية والفنية والمالية والتنظيمية والخدمية.

٥- تنظيم شؤون ادارة الاوقاف والاشراف عليها ومراقبتها.

٦- استثمار اموال الاوقاف في الوجوه المختلفة بما يضمن الحفاظ عيلها وتنميتها في اطار المبادىء العامة لخطة التنمية في الاقليم على اسس لا تتناقض مع احكام الشريعة الاسلامية.

٧- العناية بتنفيذ شروط الواقفين الهادفة الى تحقيق التضامن الاجتماعي وتقدم المجتمع.

٨- الاهتمام بالدين الاسلامي الحنيف وتراثه، واحترام علماء الدين الاسلامي والحفاظ على مكانتهم الاجتماعية وتحسين اوضاعهم المعاشية وتوفير مايلزم اوضاعهم المعاشية وتوفير مايلزم لممارسة نشاطاتهم الدينية والوطنية والاجتماعية.

٩- توثيق الروابط الدينية مع الاقليات الدينية بوجه خاص والعالم بوجه عام.

١٠- اعادة اعمار ما دمر من الجوامع والمساجد وانشاء المدارس الدينية الملحقة بها.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

سوپاس، کێ تێبینی هەیە لەسەر مادەی دووەم؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕێزان بۆ ئاگاداریتان ئەم دوو بەندەی دوایی لای ئێوە نییە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

برایانی بەڕێز، هەندێ گلەیی و گازندەم هەبوو لەسەر ناوی وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەمە تەواو بوو ئێستا گفتوگۆ لەسەر مادەی دووەم دەکەین.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە مادە (٢)دا نووسراوە (تعمل الوزارة على تحقيق الاهداف التالية) لێرە جگە لە ئایینی ئیسلامی باسی هیچ ئایینێکی تر نەکراوە، بۆ ئەوەی ڕەچاوی هەستی کەمە نەتەوایەتییەکانی دیکە بکەین، پێشنیار دەکەم ئەم برگەیە زیاد بکرێ (رعاية الشؤون الدينية للاقليات واحترام مشاعرهم الدينية).

لە برگەی (٨) دا کە دەڵێت: (الاهتمام بالدين الاسلام الحنيف وتراثهِ واحترام علماء الدين الاسلامي والحفاظ على مكانتهم الاجتماعية، وتحسين اوضاعهم المعاشية وتوفير مايلزم لممارسة نشاطاتهم الدينية والوطنية والاجتماعية)، ئێمە پێشنیارمان ئەمە زیاد بکرێ (وكذلك باعادة ما دمر من المساجد وانشاء المدارس الملحقة بالجوامع وفتح المعاهد والكليات في محافظات الاقليم). هەر ئەو دوو تێبینییەم هەبوو، سوپاس.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لە برگەی چوارەمدا هاتووە دەڵێ: (العناية بشؤون المؤسسات الاسلامية والخيرية) لە ڕاستیدا هەندێ دەزگای ئایینی نائیسلامیش هەیە، بۆ ئەوەی ئەوانیش بگرێتەوە پێشنیار دەکەم برگەکە بەم شێوەیە بێت: (العناية بشؤون المؤسسات الاسلامية، والدينية الخيرية)، یان (العناية بشؤون المؤسسات الدينية).

هەروەها برگەی (٨) پێشنیار دەکەم بەم شێوەیە بێت: (الاهتمام بالدين الاسلامي الحنيف وتراثة واحترام علماء الدين، ورجال الدين)، بۆ ئەوەی قەشەکان و دەزگاکانیان کە پەیوەندییان بە وەزارەتەوە هەیە، ئەوانیش بزانن بایەخیان پێ دەدرێ لەلایەنی مووچەوەو، هەروەها لەلایەنی پلەوپایەی ئایینییەوە، سوپاس.

بەڕێز جـــــەمـــیل عـــــەبدی سندی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئەنجـــــوومــــــەن.

له برگـەی (٦)دا دەڵێ: (استثمار اموال الاوقاف في الوجوه المختلفة بما يضمن الحفاظ عليها وتنميتها في اطار المبادئ العامة لخطة التنمية)، پێشنیار دەکەم بکرێت بە(في اطار المبادئ العامة لخطط التنمية)، لەبەر ئەوەی پلانەکانی گەشەسەندن گەلێک زۆرن، سوپاس.

دەربارەی کردنەوەی کۆلیژەکان پەیوەندیی بە (التعليم العالي)یەو هەیە نەک وەزارەتی ئەوقاف، لەبەر ئەوە ئەم برگەیە پێویستە لاببرێت، سوپاس.

بەڕێز حـــازم ئەحـــمـــەد مـــحـــمـــود یوســـفی:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پێشنیار دەکەم برگەی چوار بەم شێوەیە بێ (العناية بشؤون المؤسسات الاسلامية والدينية)، چونکە دەبێ برگـەیەک هەبێ بۆ بایەخـــدان بە کـــاروباری ئایینەکـــانی تر، لەبەر ئەوان هیچ دەزگایەکیان نییە لە حکومەتی هەرێمدا، بۆ ئەوەی پەیوەندیی پێوە بکەن، سوپاس.

بەڕێز ئەکـــبـــەر حـــەیدەر مـــوســــا:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پرسیارێکم هەیە لە لیژنەی یاسا، ئەویش ئەوەیە، لە مادەی دوو نووسراوە (تعـمـل الوزارة على تحقيق الاهداف التالية)، ئایا ناتوانین لە جیاتی ئەوە بنووسین (مهام الوزارة)، سوپاس.

بەڕێز مـــەلا هادی خـــضـــر کـــوێخـــا:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

سەبارەت ئەو دوو مادەیەی کە لە پرۆژە دەمرارکراوەکە هەیە پێشنیار دەکەم بخوێندرێتەوە، بۆ ئەوەی، ئەوەی لای نییە بینووسێتەوە، تاوەکو تێبینییەکانی خۆی لەسەری دەرببڕێ، سوپاس.

بەڕێز عـــیـــزەدین مـــســـتـــەفـــا ڕەســـول:

بەڕێز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

پێشەکی ناڕەزایی خۆم دەردەبڕم بەرامبەر بەوەی پرۆژەی یاساکە بە زمانی عـەرەبیی نووسراوە. وەگلەیش لە برای بەڕێز وەزیری ئەوقـاف دەکـەم، چونکە خـۆی نووسـەرەو، ئەندامـێکی کـۆنی یەکێتی نووسەرانەو، دەیتوانی بیکاتە کوردی ئەمە یەک.

دووەم: لایەنێک لە کارەکانی مزگەوت لە کـوردسـتـاندا، مزگـەوت تەنیا جێگای خوا پەرستی نەبووە، بەڵکو جێگای زانست و خـوێندەواریش بووە، لەبەر ئەوە پێشنیـار دەکـەم لەم یاسـایەدا سامـان و کـەلتـوری ئەو مزگـەوتانەو، هەروەها ڕێزگـرتنی زانایانی ئایینی بەندێکی تایبـەتی بۆ تەرخـان بکرێت، چونکە ئـەم دەسـتنووس و کـتـێب و مـەتن و حـاشیـە کـۆنانەی کـوردسـتـان کـە شتێکی تایبەتین کەڵکیان بۆ لێکۆڵینەوەی کۆمەڵی کوردەواری هەیە.

برایان باسی ئایینەکـانی تریان کـرد من لام وایە کـە وەزارەتەکـە ناونراوە وەزارەتی ئەوقـاف و

کاروباری ئیسلامی سەربەستی ئایینی دراوە بە ئەو کەسانەی ئایینی تریان هەیە لە کوردستاندا ئەوە بدرێتە دەستی خۆیان، بۆ ئەوەی بە هیچ جۆرێک نەخرێنە ژێر رکێفی وەزارەتی ئەوقافەوە، بەڵکو دەزگایەک سەر بە ئەنجوومەنی وەزیران دروست بکرێ کە یارمەتی ئەوانە بدات کە ئایینی تر ئەپەرستن و، یارمەتیان بدات و، تەنگوچەڵەمەیان بۆ چارەسەر بکاو، سەربەستی ئایینی و پلەوپایەشیان بۆ دابین بکات، بەڵام پێشنیار دەکەم لێرە بگووترێ کە یەکێ لەکارەکانی وەزارەتی ئەوقاف بە هێز کردنی گیانی برایەتییە لە نێوان خاوەنانی هەموو ئایین و، مەزهەبێک و، رێبازێک لە کوردستاندا، سوپاس.

بەڕێز مەلا موحسین خالید مستەفا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

یەکەم: ئەندامێکی بەڕێز پێشنیاری ئەوەی کرد کە وەزارەتی ئەوقاف ناتوانێ پەیمانگاو کۆلیژی ئیسلامی بکاتەوەو، دەبێ هەوڵی بۆ بدات. هەوڵدان بۆی مانای ئەوەیە کە هەوڵ بدرێت لەلایەنی وەزارەتەوە، یان ئەنجوومەنی وەزیران، ئینجا ئەوانیش رەزامەندی لەسەر دەکەن و، ئەو هەوڵدانەش ئەرکی (شؤون اسلامیية).

دووەم: ئێستاله بەغداد (معهد العالي للائمة والخطباء) هەیە کە پەیوەندیی بە وزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینیەوە هەیە. ئێمەش پێشنیار دەکەین لە کوردستاندا پەیمانگایەکی وا هەبێت کە بایەخ بدات بە ئیمام و وتاربێژەکان.

سێیەم: سەبارەت ئەو خاڵەی کە ئەندامان پێشکەشیان کرد(شؤون اسلامی ودینی)، ئێمە لاریمان نییە وشەی دینی لە پاش وشەی ئیسلامی زیاد بکرێت، بۆ ئەوەی برا مەسیحییەکان و، ئەوانی تریش بگرێتەوە.

چوارەم: ئەوە خاڵەی کە د.عیزەدین باسی قوتابخانەکانی سەر بە مزگەوتەکان کرد کە کاتی خۆی رۆڵێکی پیرۆزیان بینیوە لە خاڵی (٩ر١٠ر١١)پرۆژە هەموارکراوەکەدا باس کراوەو، پێشنیاری لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی بوو کە ئەوەش زیاد بکرێ (انشاء المدارس الملحقة بهما) بەمەبەستی دروست کردن و، زیندو کردنەوەی ئەو قوتابخانانە.

پێنجەم: بۆ وەڵامی ئەوەی کە دەزگای ئایینی لە وەزارەتدا هەبێ، بۆ ئەوەی کاروباری ئایینەکانی تریش رەچاو بکرێت، ئەوەش پێویستە لە وەزارەتی ئەوقافدا کۆمپانیایێکی تایبەتی هەبێ بۆ چاودێری کردن و راپەڕاندنی ئایینەکانی تر، سوپاس.

بەڕێز فرەنسۆ تۆما هەریری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من نامەیەکم بۆ بەڕێزتان نووسیوە داوای مۆڵەتم کردبوو لەسەر ئەوەی کە گاور حەقی نییە لەسەر پرۆژەی وەزارەتی ئەوقاف گفتوگۆ بکا، بەڵام وەڵامتان نەداوە، ئەگەر کێشەکە تایبەتە بە ئایینی مەسیحی پێم وایە ئەنجوومەنی وەزیران کێشەکەی چارەسەر کردووە لە پرۆژەی کاری ئەنجوومەنی

وەزیراندا هاتووە کە لیژنەیەکی بالا لە پیاوە ئایینیەکانی مەسیحی دروست پێک دێن بۆ بەڕێوەبردنی کاروباری ئایینی مەسیحییەکان، من پێم وایە ئەوە کۆتایی پێ هاتووە.
تێبینیم لە سەر خاڵی دووەم هەیە لە بڕگەی دووەمدا (رعاية مقدسات الشؤون الدينية) ئەوەش بکرێتە (رعاية مقدسات الشؤون الاسلامية)، چونکە لەگەڵ پێشەکییەکەی ناگونجێت رستەی (رعاية مقدسات الشؤون الدينية) هەموو ئایینەکانی تر وەکو مەسیحی و، یەزیدی دەگرێتەوە کەچی بۆ ئەوان نییە، بەڵکو تەنیا بۆ ئایینی ئیسلامییە، سوپاس.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێموایە قسەکان هەمووی لەناو یەک چوارچێوەدا دەسوورێتەوە، بەڵام ئەوەی من هەستی پێ دەکەم غەدرێکی زۆر هەیە دەرهەق بە ئایینەکانی دیکە، لام وایە ئەوەی کاک فرەنسۆ وتی (جائز) نییەو، ئێمە پێشنیار دەکەین کەناوەکە بگۆڕێ و، بڕگەیەکیش بۆ ئایینەکانی تریش زیاد بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک بارزان ئەمانە پێیان ناگووترێ (غەیرە دین)، بەڵکو پێیان دەووترێ (غیرە ئیسلامیەکان).

بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش دەڵێم (غیرە دینەکەمان)، چونکە ئەمانە (غیرە دینی اسلامین)، لەبەر بڕگەی (٢)دا هاتووە (رعاية شؤون المقدسات الدينية) ئەوە شتێکی (مطاطيه)و، ئەوەی لە خاڵی هەشتەمدا هاتووە (احترام علماء الدين الاسلامي) من زۆر رێزم هەیە بۆ زانایانی ئایینی لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم یەک یان دوو بڕگە زیاد بکرێ لە (اهداف الوزارة) بۆ برا مەسیحیەکان و کلدانیەکان، چونکە نیاز وایە ناوەکە بگۆڕدرێ. بۆنموونە لە (اهدافەکان) ئەوە هەبێ کە کنیسەکان ئاوەدان بکرێنەوە، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد ئەبو بەکر بامەرنی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پرسیارێکم هەیە لە بەڕێز وەزیری ئەوقاف، ئایا وەزارەتی ئەوقاف تەنیا بۆ کاروباری ئیسلامییە، یان بۆ کاروباری ئایینەکانی تریشە؟، ئەگەر تەنیا بۆ کاروباری ئایینی ئیسلامی بێ ئەوا پڕ بە قالبی خۆیەتی هیچ رەخنەم لەسەر نییە، بەڵام ئەگەر ئایینەکانی تریش سەر بەوەزارەتی ئەوقاف بن ئەوا ئەو کەسەی کە پڕۆژەکەی نووسیوە زوڵمی لە ئایینەکانی دیکە کردووە، چونکە باسی هیچ ئایینێکی تری تیا نییەو، بە پێی ئەم پڕۆژەیە قەدەغەیان دەکەین لە بەکارهێنانی (طقوسی) خۆیان ئێستا بۆ نموونە لە مادەی (١٠) دەڵێ (اعادة اعمار مادمر من الجوامع والمساجد وانشاء

المدارس الدينية الملحقة بها)، ئەگەر ئێمە یارمەتیان نەدەین دێرەکانیان و، کەنیسەکانیان ئاوەدان بکەنەوە چۆن یارمەتیان ئەدەین (طقوسی) خۆیان بەکاربهێنن؟، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ناوی برایانی مەسیحی نەهاتووە لە یاساکەدا، لەبەر ئەوەی ئێمە کێشەکەمان دەگەڕێتەوە سەر خاڵی بنەڕەتی کە ئەندامان باسیان کرد کە هەموارکردن شێوازێکی تایبەتی هەیە.

هەندێک لە مامۆستایانی ئایینی پێش ئەوەی یاساکە بێتە لامان رایان پێچەوانەی ئەم رایەی ئێستا بوو، بەڵام ئێمە پێشنیارمان وابوو کە بەڕێوەبەرایەتییەک بەناوی (مدیریة الطوائف والادیان) دابنرێ دوای ئەوە کە دیمان ئەوە لەگەڵ خودی ناوی وەزارەتەکە ناگونجێ، چونکە (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامیيە) ئەمە یەک.

دووەم: دیارە هەندێک لە برادەران لێرە ئاگاداری پرۆتۆکۆلی دانیشتنەکان نین، چونکە ئێمە وامان دانا کە ئێمە ماوە بدەین بە برایانی غەیری ئیسلام کە هاوخەباتی ئێمەن کێشەکانی خۆیان بەرێگای خۆیان چارەسەر بکەن و، وابزانم ئەوە لە پرۆتۆکۆلەکاندا تۆمار کراوە.

سەبارەت ئەوەی بەڕێز ئەحمەد بامەڕنی گوتی، ئێمە نیمچە سەربەخۆییەکیان پێ دەدەین بۆ ئەوەی خۆیان کاروباری خۆیان بەڕێوە ببەن.

دەربارەی خاڵی دووەم کە مامۆستا مەلا محەمەد ئەمین فەرمووی (مادمر من المساجد) دیارە ئێمە دەقە هەموارکراوەکە لامان نییەو، ئەو دەقەش لە لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی وەرمانگرتووەو، ئەوەمان زیاد کردووە، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

منیش هەر لەسەر ئەم بابەتە قسە دەکەم ئەویش بابەتی ئایینەکانی ترە، چونکە لە پارێزگای دهۆک ئایینی هەمەجۆر هەیە زیاتر لە شوێنەکانی تر، لەبەر ئەوە ئەندامانی پارێزگای دهۆک زیاتر لەسەر ئەم بابەتە قسە دەکەن و بایەخی پێ دەدەن.

پرسیارێکم هەیە ئەویش ئەوەیە: ئەگەر لە ئەنجوومەنی وەزیراندا (ئەنجوومەنێک) یان (هەیئەتێک) دروست کراوە بۆ مەسیحییەکان ئایا سەبارەت برا یەزیدیەکان چی کراوە؟، چونکە دەبێ شتێک بۆ ئەوانیش بکرێ وەکو ئایینەکانی تر، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمە ئەگەر بگەڕێینەوە بۆ ئەو دانیشتنانەی کە لەسەر وەزارەتەکان و، ناوی وەزارەتەکان قسەمان کرد، ئەوە بوو لە ئەنجامدا بڕیاردا کەناوی وەزارەتی ئەوقاف چۆنە ئێستا هەر وابێ. هەرچەندە فراسیۆنەکەمان رازی نەبوو لەسەر ئەم ناوەو، بۆ مەبەستی کەمە ئایینەکانی تر وا بڕیار

درا کە بۆ ئەوانیش بەڕێوەبەرایەتیەک دابمەزرێ، ئایا بەرەو رووی هەمان وەزارەت ئەبنەوە، یان بەرەوە رووی ئەنجوومەنی وەزیران دەبنەوە؟ بەداخەوە تاکو ئێستا باس نەکراوەو، پێویست بوو لەو ماوەیە دابنرێت بۆ ئەوەی بکرێتەوە وکەمایەتە ئاییینەکانیش چارەسەرێکیان بۆ بدۆزرێتەوە بەشێوەیەکی وەها کە هەست بەوە بکەن لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانی هەرێمی کوردستان و لەلایەن پەرلەمانەوە شوێن و، جێگای خۆیان بۆ دیاری کراوە بایەخ ئەدرێ بە کێشەکانیان.

ئەو لێکۆڵینەوەی ئێستا ئەکرێ لە سەر ئەو پرۆژەیە کە لەبەر دەستمانەدایە، ئینجا ئەم مەسەلەیەش با بمێنێ وەکو پێشنیارێک بۆ کاتێکی تر کەوا بەرەو رووی ئەنجوومەنی وەزیران و، کۆمیتەی یاسا دەبێتەوە لە پەرلەماندا ئەو کاتە ئەتوانرێ ئەو کەموکوورییانە پڕبکەینەوە، چونکە ئێستا چ مەسەلەیەک باس بکرێت دەگەڕێتەوە سەرناوی وەزارەتەکەو، بەو شێوەیە هیچ چارەسەر ناکرێت یا ئەبێ هەمووی بگۆڕێ یان ئەبێت ئەو پرۆژەی لەبەردەستمانە لە سەری بڕۆین پاش ئەو گۆڕانکاریانەی کە ئەکرێتەوە سەری و، بڕیاری لەسەر بدرێ، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تا ئێستا چەندین بڕیارو یاسا دانراوەو، ئەمانە لە ژیانەوە دەرئەکەوێ چەندی جێبەجێ ئەکرێ و، چەندیش لەگەڵ واقیعیدا ئەگونجێ. ئێمە کە سەیری بەرنامەی وەزارەتەکە ئەکەین زۆر لەگەڵ واقیعی ئێستادا ناکۆکە، چونکە لە وڵاتی ئێمەدا دەبێ ئاییینی کەمە نەتەوایەتیەکان بەرچاو بخرێ و، بەڕێوەبەرایەتی بۆ دابنرێ، یان دەبێ سەر بەوەزارەتەکەوە بێ و ،ئەگەر بەڕێوەبەرایەتی دروست بکەین ئێمە حکومەتێکین ئەم هەموو بەڕێوەبەرایەتییە لە کوێ دروست بکەین بۆ (ئاشووری و، یەزیدی و، حەقی و، کاکەیی)؟، لەبەر ئەوە دەبێ پێشنیارێک دابنرێ وەکو ئەوەی لە پێش بەڕێزتانە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەڕێز د.کەمال تێبینییەکی هەبوو لەسەر گۆڕینی ناوی وەزارەتەکەو، هەندێ شت کە پەیوەندیی بە وەزارەتەکەوە هەیە لە کاتی ناودانانی وەزارەتەکان لە ئەنجوومەنی وەزیراندا رەزامەندی کراوە لەسەر ناوەکە کە(وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی) بێت و، کاک فرەنسۆ گووتی ئەو کاتە رازی بوون لەسەر ئەوەی کە ئەنجوومەنێک دابنرێ بۆ هەڵسووڕانی کاروباری مەسیحییەکان بەڵام، کەمە نەتەوایەتییەکانی تر سەر بە ئەنجوومەنی وەزیران دەبن بۆ ئەم مەبەستە، ئەگەر ئەم رایە پەسند بکرێ ئێمە لەسەر ئەو بنەمایە گفتوگۆ بکەین بە تایبەتی ئەوە کە پەیوەندیی بە ناوەکەی هەیە هەر باسی ئیسلام بکەین. تێبینی هەبوو دەربارەی ئەوەی کە کۆلیژەکان وپەیمانگاکان سەر بە فێرکردنی باڵایە، ئەوەی کە دکتۆر عیزەدین پێشنیارێکی کرد کە مادەیەک لەناو یاساکەدا هەبێ لەسەر بە هێزکردنی برایەتی نێوان ئیسلام و ئاییینەکانی تر. وەڵامی ئەو خاڵە یاساییانە لەلایەن لیژنەی یاسایی دەدرێتەوە فەرموون.

بەڕێز ئەیاد حــــاجی نامق مــــەجــیـــد:

بەڕێـز ســــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئێمە بۆمان ناکرێ هیچ برگەیەک سەبارەت بە کەمە ئایینەکانی تر زیاد بکەین لەسەر ئەم یاسایە، چونکە ئەم یاسایە لە بنەڕەتدا یاسای موسڵمانان و کاروباری ئیسلامییە تایبەتە وەخۆی لە ناوەکەیدا ئەوە دیاری کراوە کە ئەو وەزارەتە تایبەتە بە وەزارەتی وەقف و کاروباری ئیسلامیەو، هیچ ماوەی تیادا نییە باسی کەمە ئایینەکانی تری تیادا بکرێ، چونکە لە یاسای وەزارەتی ئەوقافی عێراقی برگەیەکی تیایە دەڵێ (رعاية شؤون الطوائف الدينية بوجه العام وتنظيم الشؤون المتعلقة بادارة اوقافها ومعابدها بوجه خاص) و، لەگەڵ ئەوەشدا چەند بەڕێوەبەرایەتیەک هەیە لەناو یاساکە باس کراوە و نیشانەی پێ دراوەو، ئێمەش هەندێ شتمان لەم سەرچاوانە وەرگرتووە.

ئەو برگەیەی بەڕێز فرەنسۆ باسی کرد (رعاية شؤون المقدسات الدينية) بەڕاستی ئەوە لەسەرمان تێپەڕ بووە، ئەگینا دەبوایە ببێت بە (رعاية شؤون المقدسات الاسلامية وتنظيم ادارتها و صيانتها). وەکو رایەکی یاسایی ئەوەی لەسەرەوە هاتووە دژی ئەوەی خوارەوەیە، هەتا ئەوەی سەرەوە نەگۆڕێ هی خوارەوە ناکرێ بگۆڕدرێ، سوپاس.

بەڕێز حـــــەســـــەن عـــــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز ســــــەرۆکی ئەنجـــــــوومـــــــەن.

من شتێکم پێ سەیرە تا ئێستا ئەو برایانەی کە ئیسلام نینە لێرە هیچ داوای مافی خۆیان ناکەن، تەنیا ئێمە داوا دەکەین کە مافیان بدرێتێ، ئەگەر ئەوانە داوا بکەن هیچ گومانی تێدا نییە کە بەڕێوەبەرایەتیان بۆ دابنرێ، ئینجا ئەوە سەر بە وەزارەتی ئەوقاف دەبێ، یان سەر بە ئەنجوومەنی وەزیران دەبێ جیاوازیان نییە، بەڵام ناوی یاسایەکە دانراوەو گفتوگۆ لەسەری تەواو بووە.

دەربارەی کردنەوەی کۆلیژو پەیمانگاکان ئەندامان گوتیان هیچ دەسەڵاتێک نەدراوە بە وەزیری ئەوقاف، نەخێر بەڵکو لە یاسایەکەدا دەڵێ هەوڵ دەدات کە کۆلیژو پەیمانگای ئیسلامی بکاتەوە ئەوەش وابزانم ئیشوکاری وەزیرە.

ئەو یاسایەی کە هاتووە هەموو خاڵەکانی وەزارەتەکە بەڕێز وەزیری ئەوقاف دانیشتووە ئێستا وەڵامتان دەداتەوەو، ئێمە هیچمان لێ نەگۆڕیوە تەنها هەندێک زنجیرەو شتی یاساییمان گۆڕیوەو، ئەو دوو برگەی دوایی کە بۆتان خوێندراوە گۆڕاوە ئەوەش دەدرێتە بەڕێز وەزیری ئەوقاف، بەڵکو ئەو وەڵامتان دەداتەوە بزانن لەسەر چ بنەڕەتێک دانراوە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســــەرۆکی ئەنجــــوومـــــەن:

ئێستا دوو را هەیە، دووبارە دەیڵێمەوە ئەم بابەتە باس کراوەو، گفتوگۆی لەسەر کراوە، ئێستا رایەک هەیە دەڵێ: ئەنجوومەنی نیشتمانیی داوا بکات لە ئەنجوومەنی وەزیران بەپێی پرۆگرامی

خۆی ئەنجوومەنێک دابنێ بۆ کاروباری ئاییینەکانی تر. جا کێ رازیە لەسەر ئەوەی بەردەوام بین لەسەر گفتوگۆکردن لەسەر ئەم مادەیە؟.

بەڕیز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەپێی ئەو روونکردنەوەی کە لیژنەی یاسا باسی کرد ئەم وەزارەتە تایبەتە بە وەزارەتی کاروباری ئیسلامی، ئێستا ئێمە رووبەرووی ئەوە بووین کە کاروباری کەمە ئاییینەکانی تریشمان هەبێ، بەرای من دەبێ پێشەکی ئەمە روون ببێتەوەو، بزانین ئایا کەمە نەتەوایەتییەکان لەگەڵ ئەم وەزارەتە باس دەکرێن وەکاروباریان لەگەڵ ئەم وەزارەتە دەبێ؟، یان تەنیا تایبەتە بە کاروباری ئیسلامی؟ دەبێ ئێمە لە ناو پەرلەماندا ئەم خاڵە چارەسەر بکەین، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

پێشنیارەکەی کاک کەمال روونکردنەوەی ئەوەبوو کە ئەم وەزارەتە تایبەتە بە وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامییەوە بۆ کاروباری کەمە ئاییینەکانی تر بڕیاردرا ئەنجوومەنێک پێک بهێنرێت کە پەیوەندیی بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە هەبێ.

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم ئەم گفتوگۆیە رابگرین، هەتا مەسەلەی ناوەکە یەکلا دەبێتەوە، سوپاس.

بەڕێز شمائیل ننو بنیامین:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەمەوێ بۆتان روونی بکەمەوە کە زۆر قسەکرا دەربارەی ئاشوورییەکان و، کاک محەمەد شەریف فەرمووی کە سەرۆکی لیستی ئاشووری رەزامەندی لەسەر ناوی وەزارەتەکە کردبوو، ئەمە راست نییە، چونکە دەنگدان لەسەر ناوەکە بووە.

دکتۆر کەمال روونی کردەوە ئەگەر ناوەکە وەکو خۆی بمێنێتەوە ئەوا وەزارەتەکە تایبەت دەبێ بە ئاییینی ئیسلامی، هەروەها بەڕێز ئەیاد روونی کردەوە دەربارەی مەسیحییەکان هەیئەتێک دروست دەکرێ سەر بە ئەنجوومەنی وەزیران، یان سەر بەوەزارەتی ناوخۆ یان سەر بەچ وەزارەتی تر بێ،

ئەگەر ناوەکەی گۆڕا ئەوا لە زۆر شتی تر گۆڕانکاری دەبێ و یاساکەش دەگۆڕێ و، من زۆر سوپاسی برا ئیسلامیەکان دەکەم کە بایەخ دەدەن بەم بابەتە.

خاڵێکی تر هەیە دەمەوێ روونی بکەمەوە لە کاتی رژێمی بەعس کە کەنیسەکان سەر بە وەزارەتی ئەوقاف بوون ئەمە رای پیاوە ئاییینیەکانی مەسیحی نەبوو، چونکە دەیانگووت کەنیسە سەربەخۆ بووە لە هەموو زەمانێکداو، لەسەردەمی عوسمانی و،لەسەردەمی فارسی و،لەسەردەمی

خەلیفەکان ، لەسەر ئەمەبوو ئێمە رەخنەمان نەبوو لەسەر ناوەکەو، ئەگەر ناوەکە وا ماوە ئەوا تەنیا تایبەت دەبێ بە ئایینی ئیسلامی.

سەبارەت قسەی کاک فرەنسۆ گووتی کە بزووتنەوەی ئاشووری هەموو مەسیحییەکان ناگرێتەوە. خۆی بزووتنەوەی ئاشووری لەلایەن هەموو ئاشوورییەکان وکلدانیەکان هەڵبژێراوە، لەبەر ئەوە نوێنەرایەتی هەموویان دەکات.

دەربارەی دروست کردنی ئەنجوومەن بۆمەسیحیەکان، پێویستە لەگەڵ پیاوە ئایینەکانی مەسیحی گفتۆگۆ بکرێ بۆ دانانی شێوەی دارشتنی ئەم ئەنجوومەنە، سوپاس.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم گفتۆیەکە دوابخرێت، تابزانین ئەنجوومەنی وەزیران چ بریارێک دەردەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر پشتگیری بکرێ لەسەر پێشنیارەکەی د.کەمال سەرۆکی فراکسیۆنی سەوز مانای وانەبوو کە دوا بخرێ، بەڵکو وەربگیرێ وەکو خۆی کە ئەمە تایبەت بێ بە ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی و، لە هەمان کاتیشدا پەیوەندیی بکرێ لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیران بۆ دروست کردنی ئەو ئەنجوومەنەی کە پەیوەندیی بە ئایینەکانی ترەوە هەیە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نقشبندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڵێ من پشتگیری پێشنیارەکە دەکەم، بەڵام لە هەمان کاتیشدا داوا دەکەم دوا بخرێ بۆ ئەوەی بزانین رای ئەنجوومەنی وەزیرانیش چییە؟ بۆ ئەوەی هەموو رۆژێ ئێمە گۆڕانکاری لە یاساکەدا نەکەین، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی لە بەردەستمانە یاسای وەزارەتی ئەوقافە، دەستوور نییە لێرە مانای ئەوە نییە کە ئەو ئایینەی لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف باس نەکرێ لە حکوومەتی فیدرالیدا ناوەکەی سڕاوەتەوە، بەڵکو لە دەستوور باسیان دەکرێ، ئێستا ئەمە بریار بدرێ یان نەدرێ مانای ئەوە نییە کە ئایینی مەسیحی سڕاوەتەوە، بەڵکو تەنها بۆ راپەڕاندنی ئیشوکارەکانە، بەڵام برادەرانی غەیری دینی ئیسلامی لایان باشترە بەرێوەبەرایەتیەکی سەربەخۆیان هەبێ سەر بە وەزارەتی ئەوقاف، یان ئەنجوومەنی وەزیرانەوە بێ، نەک لەگەڵ وەزارەتی ئەوقاف دابنرێت و، یەک یاسایان هەبێ. پێشنارەکەی دکتۆر کەمال کە دەڵێ ئێمە لەسەر ئەو یاسایەی لەبەردەستمانە بڕۆین ئەبێ پەرلەمان بریاری لەسەر بدات، نابێ پەرلەمان ئیشوکارەکانی خۆی لەسەر رای ئەنجوومەنی وەزیران رابگرێ، چونکە پەرلەمان یاسا دادەنێ وبریار دەدات، سوپاس.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیارەکەم بە جۆرێکی ترە، ئەویش ئەوەیە ئەو پرۆژەیەی لەبەردەستمانە بەناوەرۆکەکەی لێی بکۆڵرێتەوە ئەو گۆڕانکاریەی تیا دەکرێ باس بکرێ و، بریاری لەسەر بدرێ و، ناوی وەزارەتەکە خۆی لەخۆیەتی وەزارەتەکە وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامییە و، ئایینەکانی تر لەناو ئەم یاسایەدا جێگای باس کردنیان نییەو، کاتی خۆی هەربەو شێوەیە بریاری لەسەردراوە جارێکی تریش ئەیڵێمەوە ئەو کاتە بیروڕای ئێمە وانەبوو کە ناوەکە تەنیا (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی) بێ، بەڵکو بیروڕای کوتلەی سەوز ئەوە بوو کە ناوی (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی) بێ، بەلام پاشان کە بریاردرا ئێمە ڕێز لەو بریارە ئەگرین.

پێشنیار دەکەم ئەو پرۆژەی لەبەردەستە بەو شێوەی کە ئەیبینن کە کاروباری ئایینی و ئەوقافە ئەو مەسەلەیە بەو شێوەیە لێی بکۆڵینەوە، بریاری لەسەر بدەین وە ئایینەکانی تر دەتوانرێ کاتێکی تریان بۆ تەرخان بکرێ و، بەرای من بەشی زۆری ئەو لێکۆڵینەوەی لێرە دەکرێ زیادە، چونکە لە کاتی خۆی زۆر لەسەر ئەم بابەتە گفتوگۆ کراوە.

دوا قسەم ئەوەیە با ئەم وەزارەتە هەر بەناوی (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی) بمێنێتەوەو، پاشان دەزگایەکی تایبەت بە ئایینی مەسیحییەکان دابنرێت بۆ هەڵسوڕانی ئیشوکاری برا مەسیحیەکان، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کەس تێبینی هەیە لەسەر پێشنیارەکەی د.کەمال؟.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەو مەسەلەیە زۆر باس کرا وە پێشنیارەکەی کاک کەمال لەجێی خۆیەتی بەو شێوەی بریاری لەسەر بدەین کە کەمە نەتەوایەتیەکان و، کەمە ئاینەکانی تر بەڕێوەبەرایەتی تایبەتی خۆیان هەبێ، بەلام ئەمە پەیوەندی بە ئەمنی قەومیەوە هەیە، چونکە کە ناوەکەی دەبێتە وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ئەوا دوژمن ئیستغلالی دەکاو ئەو گرووپە ئایینیە بچووکەکان هان دەدا دژ بە ئێمە.

پێشنیارم دەکەم ئەم کۆبوونەوەیە دوا بخرێت بۆ سبەی، تاوەکو بەڕێز وەزیری ئەوقاف و برا ئاشووریەکان رای خۆیان دەدەن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا دوو را هەیە دەربارەی ئەم بابەتە:

١ـ بەردەوام بین لەسەر گفتوگۆ کردنی ئەم بابەتە بەو شێوەیە، کە یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی بەپێی ئەو یاسایەی کە لە ئەنجوومەنی نیشتمانیدا دەرچووە، ئەو ناوەی بۆ دانراوەو، لەهەمان کاتدا باسی ئەوە کرا کە ئەنجوومەنێک دروست بکرێ بۆ ئایینەکانی تر.

٢ـ ئەم یاسایە دوا بخرێ هەتا هەموو لایەک لەسەری کۆک دەبن. بەلام من وای بە باش دەزانم کە بیخەینە دەنگدانەوە، چونکە زۆر کاتی بەسەرچووەو، زۆر گفتوگۆی لەسەر کرا.

ئێستا کێ لەگەڵ پێشنیارەکەی د.کەماله کە ئەمە وەکو (یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی) گفتوگۆی لەسەر بکەین و، پاشانیش ئەنجوومەنێک پێک بهێنرێت لەلایەن ئەنجوومەنی وەزیرانەوە کە تایبەت بێ بە ئایینەکان، ئینجا کێ لەگەڵ ئەوەیە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە؟، کێ لە دژی ئەوەیە کە بەردەوام نەبین لە باس کردن؟.. بە زۆربەی دەنگ پەسند کرا کە بەردەوامین لە سەر گفتوگۆ کردنی یاساکە بەناوی (یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی).

بەڕێز نەجمەدین عەزیز ئیسماعیل:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێموایە پێشنیاری یەکەم ئەوەیە کە ناوەکە نەگۆڕێ وەکو خۆی بمێنێتەوە، چونکە ئەمە ئەوقاف و کاروباری ئیسلامییە، ئەگەر ئەمە زیاد بکرێ دەنگدانەکە دەگۆڕێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

من وابزانم گووتم وەکو خۆی بمێنێتەوە بەمانای ئەوەی کە بەردەوام بین لەسەر گفتوگۆ کردنی یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی و، لە هەمان کاتیشدا ئەنجوومەنی نیشتمانی هەوڵ بدات لەگەڵ ئەنجوومەنی وەزیراندا بۆ دروست کردنی ئەو ئەنجوومەنەی کە بە کاروباری ئایینەکانی تر هەڵدەستی، لەسەر ئەمە دەنگ بدرێ. (٣٣) دەنگ لەگەڵ ئەوەیە کە بەردەوام بین لەسەر مناقەشە کردنی ئەم یاسایە، (٣٢) دەنگ دەیانەوێ دوا بخرێ.

بەڕێز بارزان خالید عەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێموایە ئێمە زیاتر بووین، سوپاس.

بەڕێز د.کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەراستی وا دیارە بەشی زۆر ئەوانەی ئامادەن لە چۆنیەتی بەڕێوەبردنی بەڕێوەبردنی کۆبوونەوەکە شارەزا نین، پێشنیارێک کرا ئەو پێشنیارە دەخرێتە دەنگدانەوە وەکو پێشکەش کراوە ئیتر پێشنیاری دوولایەن گوێم لێ نەبووەو، ئەوە سەر لە دەنگدەرەکان تێک دەدات. پێشنیارەکەی

منیش زۆر روون و ئاشکرایە ئەڵێم ئەو ناوەی کە دانراوە کاتی خۆی زۆر بەدوور و درێژی باس کراوەو، ئەنجوومەن بڕیاری لەسەر داوەو، ئێستاش ناوەڕۆکەکەی بەپێی ناوەکەش داڕێژراوە، ئەگەر بێتو ناوەکەی بگۆڕین دەبێ ناوەڕۆکەکەش هەمووی دەستکاری بکەین و، لەبەر ئەوەی کاتی خۆی زۆر لەسەر ئەم مەسەلەیە رۆیشتین بیرورامان وابوو بەو شێوەیە ببڕێتەوەکە ناوەکەی (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی) بێ و، برامەسیحیەکانیش ئەو کاتە بیروڕایان وابوو کە خۆیان نەبەستن بە وەزارەتەوە، لەبەر ئەوەی خۆیان بە کەمە نەتەوایەتی تایبینی سەربەخۆ دادەنێن هەر ئەو کاتە بڕیاردرا بۆ چارەسەرکردنی کێشەی ئەوانیش بەڕێوەبەرایەتی و دامودەزگای تایبەتیان بۆ دابمەزرێ.

پێشنیارەکەی من لەسەر رۆشنایی ئەم قسانەی سەرەوە بوو کە لە کۆبوونەوەیەکی پێشتر بڕیاری لەسەر درابوو، واتە ئەم پڕۆژەی کە ئامادەکراوە بەناوی ناوەڕۆکەکەوە لەسەری بڕۆین و، لێی بکۆڵینەوە و بڕیاری لەسەر بدەین پاش ئەو گۆڕانکارییەی ئەکرێتە سەری لەهەمان کاتیشدا ئەو مەسەلەی تا ئێستا جێبەجێ نەکراوە لە کۆبوونەوەی پێشتردا بڕیاری لەسەر دراوە کە پەلە بکەین لە جێبەجێ کردنی و لێی بکۆڵینەوە. لەبەر ئەوەی من خاوەن پێشنیارەکەم داوا دەکەم کە پێشنیارەکەم وەکو هەیەو، بە نووسراویش لەبەردەستانە بخرێتە دەنگدانەوە، ئەگەر ئەنجوومەن پەسندی کرد ئەوا لەسەر کاروبارەکەی خۆمان بەردەوام دەبین و،ئەگەر پەسند نەکرا ئەوا ناچارین لەو مەسەلەی جارێکی تریش گفتوگۆی لەسەر ئەکەین و زۆر کاتیشی پێ ئەکوژین، ئێستا با بزانین بڕیاری ئەنجوومەن چ دەبێ لەسەر پێشنیارەکەم؟، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بەداخەوە کاک کەمال ئەو پێشنیارەی کە بەڕێزت فەرمووت بە نووسراوی پێمان نەگەیشتووە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەوەی کاک کەمال گووتی پرسیارەکەی من دوولایەن نەبوو. ئێمە ئەگەر ویستمان ناوی وەزارەتەکە بگۆڕین بکرێتە (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی) وابزانم ئەو ئەنجوومەنەی کە دەیانەوێ لە ئەنجوومەنی وەزیراندا دروست بکرێ پێویست نییە،ئەگەر ئەم ئەنجوومەنەش دروست بکرێ پێویست ناکات ناوەکەی بگۆڕدرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم دەنگدانەکە وا دەرچوو (٣٣) لەگەڵ ئەوەیە کە بەردەوام بین لەسەر پڕۆژەی یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی (٣٢) دەنگ لە دژە.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وابزانم ئەو خاڵانەی کە ئاراستەمان کراوە زۆر گفتوگۆی لەسەر کرا، کاک مەلا محەمەد ئەمین

وەکو ئەندامێکی لیژنەی ئەوقاف دەڵێ: لە برگەی (١٠) برگەیەک زیاد بکرێ، ئەو برگەیەش لەسەر داواکاری ئەوان زیاد کرا.
بەڕێز عەبدولخالق دەڵێ: بایەخ بدرێ بە برادەرانی غەیری ئاییینی ئیسلامی بۆ ئەم مەبەستەش پەرلەمان و، وەزیری ئەوقاف مادەیەک دابنێن. ئەوە لە برگەی (٤)دا باس کراوە (العناية بالشؤون الاسلامية والدينية) زیاد بکرێ ئەوەش لە کێشەی گفتوگۆیەکە هاتووە کە ئەگەر (اسلامی) بێ پێویست ناکا (دینی) بۆ زیاد بکرێ. کاک ئەکبەر دەڵێ لە جیاتی (تعمل الوزارة على تحقيق الاهداف التالية) بلێین (مهام الوزارة)، بەڵام بەلای منەوە هیچ لە ماناکەی ناگۆڕێ و، لە زۆربەی وەزارەتەکان وا هاتووە بۆیە ئیمەش وامان نووسی. مامۆستا مەلا هادی دەڵێ (٩ر١٠)ی زیاد کراوە بۆمان بخوێننەوە. فەرموون ئێوە مادەی (٩ر١٠). سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تاسعاً: توثيق الروابط الدينية مع الاقليات الدينية بوجه خاص والعالم بوجه عام.
عاشراً: اعادة ما دمر من الجوامع والمساجد وانشاء المدارس الدينية الملحقة بها، والعمل على فتح الكليات والمعاهد الاسلامية في محافظات الاقليم.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەم قانوونە کە ئێمە دامان ناوە لە وەزارەتی ئەوقاف لەسەر ئەو بنەمایە بوو کە ناوەکەی (وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی) بێ، بەڵام ئەگەر کاروباری ئاییینی بوایە ئەوا بەشێوەیەکی تر دادەڕێژرا، لەبەر ئەوە چۆن پێشنیار کرا ئێمە لەسەری گفتوگۆ دەکەین.
پرسیار دەکرێ ئایا وەزارەتی ئەوقاف لەبارەی کەمەنەتەوایەتیەکان هیچی داناوە؟. ئەمە کاری وەزارەتی ئەوقاف نییە، بەڵکو کاری یاسایەو، یاسا چۆن دابنرێ ئێمە وا لەسەری دەڕۆین، ئەگەر کاروباری ئاییینی بوایە ئەوا دەبا یاساکە هی کاروباری ئاییینی بوایە، بەڵام ئەگەر کاروباری ئیسلامی بێ ئەوا دەبێ بە گوێرەی کاروباری ئیسلامی کار بکەین.
ئەندامێکی تر دەپرسێ ئایا کەس لە پیاوە ئاییینیەکان داوایان نەکردووە؟، بەڵام مەتران و پیاوەکانی تریش هاتوونەتە لای کاک مەسعودو، زۆر بە توندی باسیان کردو، بۆ لای منیش هاتوون وە بەراستی نارازیش بوون و زۆر گلەییان هەبوو لەناوەکە وتیان لەسەردەمی حزبی بەعس ناوی (ئەمانەتی ئەوقاف و کاروباری ئاییینی) بوو ئێستا کراوە بە کاروباری ئیسلامی و، ئێمەتان دوور خستۆتەوە، ئەمەش دەبێتە زوڵمێک دەرهەق بە ئێمەو، دیاریش نابێ ئیشوکارەکانی پەیوەندیی بەکام وەزارەت دەبێت.
دەربارەی رەخنەکەی برادەرانی بزووتنەوەی ئاشووری، من نەمگووت بزووتنەوە نوێنەرایەتی ئاشوورییەکان ناکات، بەڵکو گووتم ئەو برادەرانەی لێرەنە نوێنەری هەموو مەسیحیەکان نین،

چونکە مەسیحییەکانی کوردستان سێ چوار تەوائفی تێدایە، لەبەر ئەوە ئەوان تەنیا نوێنەری ئاشووریەکان دەکەن نوێنەری کلدانیەکان نین، بۆیە تەنها رەزامەندی بزووتنەوەی ئاشووری ئەوە ناگەیەنێ کە هەموو مسیحییەکان لەسەر ئەم یاسایە رازی بن، ئەوە رای من بوو.
سەبارەت رەخنەی د.عیزەدین موستەفا کە دەڵێ یاساکە بەزمانی عەرەبی نووسراوە نەک بە کوردی بەراستی رەخنەکەی بەجێیە، بەڵام خۆی دەزانی ئێمە زاراوەی یاسایی کوردیمان نییەو، ئەگەر بەزمانی کوردیش بنووسین دەبێ وشە عەرەبییەکان بەکار بهێنین، ئەوەش کاتەکەمان بەفیڕۆ دەبات. سەبارەت بە مادەی (١٠)یەم، بەرای من ئەو مادەیە زیادەو، لەجێی خۆی نییەو، یاسایی نییە (اعادة بناء المساجد والمدارس)، چونکە کە یاسا دادەنرێ بەردەوامە بۆ ساڵێک و دووساڵ و سێ ساڵ نییە. ئاوەدانکردنەوەی مزگەوتەکان شتێکی کاتییە لەماوەی ساڵێک یان دوو ساڵ دەبێ کە مزگەوتەکان ئاوەدان بوون ئەم پووچەڵ دەبێ، لەبەر ئەوە ئەمە پێویست ناکات لە یاسادا ئەمە باس بکرێت، بەڵکو دەبێ لە پلانی وەزارەتی ئەوقاف ئاوەدانکردنەوەی مزگەوتەکان باس بکرێت.
دەربارەی کردنەوەی کۆلیژو پەیمانگاکان ئێمە کاتی خۆی باسی ئەوەشمان کردووە، ئەگەر لە ئایندە کۆلیژەکان بکرێنەوە دەبێت سەربە وەزارەتی ئەوقاف بێت، بەڵام ئێستا وادانراوە کە کردنەوەی کۆلیژەکان ئەگەر ئیسلامی بێ یان ئیسلامی نەبێ، دەبێ سەر بە وەزارەتی خوێندنی باڵا بێت، لەبەر ئەوە بەرای من ئەم مادەیەش زیادەو، پێشنیار دەکەم وەزارەت چۆنی نووسیوە هەر وابێ. ئەمانە تێبینەیەکانی من بوون ویستم روونیان بکەمەوە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت برگەی (١٠) کە دەڵێ: (اعادة ما دمر من الجوامع والمساجد انشاء المدارس الدينية الملحقة بها والعمل على فتح الكليات والمعاهد)، ئەمە پێشنیاری لیژنەی ئەوقاف بوو راستە ئەمە بۆ بارێکی کاتییە هەر کاتێک ئەو بارە تەواو بوو ئیتر ئەو مادەیە کاری پێ ناکرێ و، ئێمە وەکو لیژنەی یاسا لاریمان نییە لەسەر لابردنی ئەو مادەیەو،رای کۆتاییش بۆ پەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە مادەی (٢) برگەی (٢) وشەیەک هەیە بەراستی ئێمەش هەستمان پێ نەکردووە پێویستی بە گۆرینەوەی هەیە (رعاية شؤون المقدسات الدينية) دەبێتە (رعاية شؤون المقدسات الاسلامية وتنظيم ادارتها اصيانتها)، سوپاس.

بەڕێز د.عیزەدین مستەفا رەسول:

رسول بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا هەموو شتێک بە زمانی کوردی دەنووسرێت،لە قوتابخانەکاندا وانەکان زۆریان بە کوردی

ئەخوێنرێ و، بەڵام نازانم لیژنەی یاسا بۆچی یاساکان بە کوردی ناخوێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم باسکردنی ئەم خاڵەی تیادا نەبوو. ئێستا وەڵامی لیژنەی یاسا لەسەر ئەم تێبینییانە چییە؟ هەندێک تێبینی کە باسکرا دەربارەی کێشەی هەوڵدان بۆ کردنەوەی کۆلیژو، دانیشتگاکان هەندێ لە ئەندامەکان وا روونیان کردەوە کە ئەمە ئیشوکاری خوێندنی باڵا و زانکۆیە، ئەگەر راتان ئەوەیە کە لابرێ. هەروەها پێشنیارێک هەبوو بۆ پتەوکردنی برایەتی نێوان ئایینی ئیسلام و، ئایینەکانی تر لە کوردستاندا ئایا بیروڕاتان چییە بەرامبەر ئەمە؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئێمە وەکو لیژنەی یاسا هیچ لارییمان نییە لەسەر ئەمە، بەڵام ئەو پێشنیارە خۆی هی لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی بوو، لەبەر ئەوە دەبێ ئەوان رای خۆیان دەربڕن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئەگەر هیچ تێبینییەک نییە لەسەر مادەی (٢) بڕگەی (١٠) بەم شێوەیە دەبێت (اعادة اعمار ما دمر من الجوامع والساجد وانشاء المدارس الدينية الملحقة بها).

ئەوەی تر (والعمل على فتح الكليات والمعاهد في محافظات الاقليم) ئەوە لابرێ. کێ لەگەڵ ئەم پێشنیارەیە تکایە دەستی بەرزبکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەم رستەیە بمێنێتەوە؟.. مام رۆستەم بە عەرەبی تێنەگەیشتووی، دەڵێ ئاوەدانکردنەوەی مزگەوتەکان و، دروست کردنەوەی قوتابخانە ئایینەکان کەسەر بە مزگەوتەکانن و، هەوڵدان بۆکردنەوەی کۆلیژەکان لە پارێزگاکانی هەرێمی کوردستاندا. رای تریش هەیە کە دەڵێ ئەم برگەیە بمێنێتەوە بەڵام مەسەلەی کردنەوەی کۆلیژەکان و پەیمانگاکان بکەوێتە دەست خوێندنی.

کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاسان دەکەین.. کێ لەگەڵ ئەوەیە کە هی کۆلیژەکان لابرێت و بدرێتە خوێندنی باڵا؟.

زۆربەی دەنگ پەسند کرا کە کۆلیژەکان لابرێت و، بدرێتە دەست خوێندنی باڵا.

مادەی دووەم بەندی (٩) (توثيق الروابط الدينية بين شعوب العالم الاسلامي بوجه خاص والعالم بوجة عام) لە پێشدا بێ بە (توثيق الروابط بين ديانات اخرى)، ئەمە لیژنەی یاسادایبڕێژێ کە بەم شێوەیە بێ (توثيق الروابط الدينية مع الاقليات الدينية في الاقليم ومع شعوب العالم الاسلامي بوجه خاص، وشعوب العالم بوجه عام) کێ لەگەڵ ئەم گۆڕنکارییە؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

هەموومان لەگەڵ ئەوەین، بەڵام ئەگەر بەڕێزت فەرمان بدەی ئەم دەقە بدرێتە لیژنەی یاسا بۆ ئەوەی دابڕێژرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. جـــەلال شـــەفـــیق عـــەلی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــــەن.

من لەگەڵ ئەوەنیم کەوا پەیوەندیی پتەو بکرێ لەگەڵ ولاتە ئیسلامییەکان، چونکە بەراستی لەم بارودۆخەی کە کوردستان لەم دووساڵە تیایدا بووە ئیتر لە برسێتی و، سەرمادا ژیاوەو، هیچ ولاتێکی ئیسلامی یارمەتی نەداوە، بۆ نموونەش لەم رۆژانە لە ولاتی میسر بوومەلەرزەبوو (٤٠٠) کەس کوژرا، ولاتی سعودیە (٣) ملیۆن دۆلاری بۆ(٤٠٠) کەسەکە تەرخان کرد کەوا سعودیە ئیسلامیەتە لە دنیادا جا بەرای من جیاوازی هەیە لە نێوان ئیسلاماندا،و ئیسلامی عەرەب جۆرێکن و ئیسلامی شوێنەکانی تر جۆرێکی ترن، لەبەر ئەوە نابێ ئێمە دوای ئەوان بکەوین، چونکە ئەو کاتە دەبێ بەپێی هەڵوێستی ئەوان بجولێینەوەو، من وای بەباشی دەزانم کە زانایانی ئایینی کوردستان زیاتر بە کاری خۆیان هەڵسن و، بگەینە پلەی ئەو ولاتانەی کە بەناوی ئیسلام کار دەکەن و، خۆیان بەسەرچاوەی ئیسلام دادەنێن، بەلام بە هیچ جۆرێک رەوشتی خۆیان دەرنەخست کە یارمەتی میللەتی کورد بدەن و، یارمەتی ئەو هەژارانە بدەن کە ئێستا لە برسێتی و، لە بێ سووتەمەنی دەمرن، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئەگەر بەڕێز جەلال ئەم مادەیە بخوێنێتەوە کە دەڵێ: (توثيق الروابط الدينية مع الشعوب العالم الاسلامي) ولاتەکانی دیاری نەکردووە، بەڵکو ئەڵێ (شعوب العالم الاسلامي).

ئێستا دەمانەوێ ئەو مادەیە پاش ئەوەی زۆر باسکراو، ماوەیەکی زۆری خایاند نزیکەی زیاتر لە (٢٠) کەس لەسەر ئەم بابەتە قسەیان کرد بیخەنە دەنگدانەوە.

ئەو مادەیە دوای ئەو گۆڕانکار یەی کە خرایە سەری کێ لەگەڵ ئەوەیە کە ئەم مادەیە بڕیاری لەسەر بدرێ تکایە دەسەت بەرز بکاتەوە؟.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژی ئەوەیە؟ بە زۆربەی دەنگ پەسند کرا.

مادەی (٢) دەنگدرا لەسەری، تکایە لیژنەی یاسا لەکاتی دارشتنی ئەم مادەیە رەچاوی گۆڕانکاریەکان بکەن.

ئێستا مادەی سێیەم دەخوێنینەوە.

بەڕێز حـــــەســـــەن عـــــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــــوومـــــەن.

ئێستا مادەی (٣) لەیاسای وەزارەتی ئەوقاف هاتووە. لیژنەی یاسا وا بریاریدا کە تیایدا نەبێ، مادەی (٣) کە ئێستا بۆتان دەخوێنینەوە ئەو مادەیە نییە کە لە پرۆژەی یاسای وەزارەتی ئەوقافە، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

اولاً: وزير الاوقاف الشؤون الاسلامية هو الرئيس الاعلى للوزارة، والمسؤول عن تنفيذ سياستها وممارسة الاشراف والرقابة على تنفيذ القوانين والانظمة والتعليمات فيها وتصدر عنه القرارات والاوامر والتعليمات في كل ما له علاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها واختصاصاتها وسائر شؤونها التخططية والفنية والادارية والمالية التنظيمية ضمن احكام القوانين والانظمة المرعية ويكون مسؤولا امام المجلس الوزراء باعتباره عضواً متضامنا فيه.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ تێبینی هەیە لەسەر مادەی (٣)برگە (١)؟.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەبەر ئەوەی مادەکە دوورو درێژە، ئەگەر بفەرموون بیخوێننەوە تاکو بینووسین، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادەی (٣) لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف ئەو پێشنیارە هاتووە بۆ لیژنەی یاسایی. بەرای لیژنەی یاسایی ئەم مادەی کە لەیاسای وەزارەتی ئەوقافدا هاتووە خۆی لە پێڕەوەی ناوخۆی وەزارەتدا چارەسەری دەکرێ، بۆیە ئێمە ئەو مادەیەمان لەبنەڕەتدا لابرد، ئێستا دێینە سەر مادەی (٤) کەباسی تەشکیلاتی وەزارەت دەکات کەواتە مادە (٤) دێتە جێگای مادە (٣).

المادة الثالثة:

اولاً/ وزير الاوقاف والشؤون الاسلامية هو الرئيس الاعلى للوزارة والمسؤول الأول عن تنفيذ سياستها وممارسة الاشراف والرقابة على تنفيذ القوانين والانظمة والتعليمات فيها وتصدر عنه القرارات والاوامر والتعليمات في كل ما له العلاقة بمهام الوزارة وتشكيلاتها و اختصاصاتها وسائر شؤونها التخطيطية والفنية والادراية والمالية والتنظيمية ضمن احكام القوانين والانظمة المرعية ويكون مسؤولا امام مجلس الوزراء باعتباره عضوا متضامنا فيه.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەسەر مادەی (٣) بەندی (١) تێبینی هەیە؟.

بەڕێز د. کەمال عەبدولکەریم محەمەد فوئاد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

تێبینیەکەی من زیاتر لەسەر شێوەیەکەیەتی نەک ناوەرۆکەکەی ئێوە لەپێشدا چەند روونکردنەوەیەکتان نووسیوە دەڵێن (الوزير) بەمانای وەزیری ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ئیتر

بەرای من ئەم دووبارەکردنەوەیە هەموو جارێک پێویست ناکات بگوترێت (وزیر الاوقاف والشؤون الاسلامیة) ئەتوانرێ بنووسرێ، الوزیر: هو الرئیس الاعلی للوزارة. لەمادەکانی تریشدا پێویستە ئەوە رەچاو بکرێ، سوپاس.

بەرێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

جیاوازی هەیە لە دەسەلاتی وەزیرەکان کە بەیەک دەق هاتووە، هەروەها بۆ وەکیل وەزیرەکانیش بەهەمان جۆرە دەسەلاتیان پێ بدرێ و، پێویستە لە یاسادا ئەمە رەچاو بکرێت، سوپاس.

بەرێز عیزەدین مستەفا رەسول:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پشتگیری قسەکانی مەلا محەمەد دەکەم ئەبێ تۆزێ لەوە ئاگادار بین کە دەسەلاتی هەموو وەزیرەکان لە هەموو وەزارەتەکاندا وەکو یەک بێ و لەیەک بچێ هەروەها بریکاری وەزارەتەکانیش لە هەندێ شوێندا بۆیان دەست نیشان دەکرێ و،لە هەندێ شوێندا نووسراوە ئەمە دەسەلاتی وەزیر خۆیەتی کەواتە بریکاری وەزارەتەکە هیچ دەسەلاتێکی نەبێ، بەرای من لەم پلەی ئێستامان هەموو وەزیرەکان و، بریکاری وەزیرەکانیش دەسەلاتیان وەک یەک بێ و، بەیەک دەق بخرێنە یاساکانەوە، سوپاس.

بەرێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من ویستم ئەمە روون بکەمەوە بۆ برادەران کە مادەی (٣) نەنووسراوەتەوە لەجیاتی مادەی (٣) مادەی (٤) نووسراوە، سوپاس.

بەرێز حسێن عارف عەبدولرەحمان:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەمە (٣٠) دانە کوردییە لەیاساکە، ئەگەر بەرێزتان حەزئەکەن بەسەر ئەندامەکان دابەشی بکەین، سوپاس.

بەرێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەرێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

خاڵێک هەیە دەمەوێ روونی بکەمەوە بۆ ئەو ئەندامە بەرێزانەی کە پرسیار دەکەن دەربارەی دەسەلاتی وەزیر بریکاری وەزیر، ئیشی وەزارەتی ئەشغال بیناکردن و، ئەندازیاری و، ئاوەدان کردنەوەیە، هەروەها وەزارتی نەخشەکێشان ئیشوکاری نەخشەدانانە، ئیشی وەزارەتی ئەوقاف

کاروباری ئایینی ئیسلامییه، راسته دانانی وەزارەت لەسەر ڕێککەوتنی هەردوو فراکسیۆنەو، سەبارەت دەسەلاتیان ئەوا پێکهاتنی لەسەر دەسەلاتی نێوان وەزیرو بریکار چۆن دانراوە ئێمە وا دەنووسین و، مەرج نییە هەموویان دەسەلاتیان وەکو یەک بێ.

دووەم بریکاری وەزیر لەگەڵ وەزیرەکەی ڕێک دەکەن لەسەر دەسەلات بۆ ئێمە تێکی بدەین، ئێستا ئێمە بایەخ بەوە دەدەین کە ئیشوکاری کوردستان بڕوات و، پێچەوانەی یاسا نەبێ، وابزانم تێبینی د.عیزەدین هەر لەسەر ئەم بابەتە بوو.

تێبینی د.کەمال لەجێی خۆیەتی پێویست نییە بڵێین (وزیر الاوقاف) بەڵکو وشەی (الوزیر هو الرئیس) (ال) زیاد دەکرێتە سەر وشەی وەزیر ئێستا ووشەی وەزیر لادەبرێ و، الاقاف والشؤون الاسلامیه لا ئەبرێ و، هیچ ماناکەی ناگۆڕێ، سوپاس.

بەڕێز شیروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت دەسەلاتی بریکاری وەزیر ئەو یاسایانەی لێرە پەسندکراون باسی ئەوەیان کردووە کە دەڵێ: (للوزیر تخویل بعض صلاحیاته الی وکیل الوزارة)، یان زیاتریان پێ نەدراوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

پێموایە هەموو ئەو ئەندامانەی ناویان نووسرا بوو لامان وەتێبینیان هەبوو لەسەر ئەم بابەتە تەواو بوون.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

منیش پشتگیری قسەکانی بەڕێز سەید حەسەن دەکەم کە دەڵێ: پێش دانانی دەسەلاتی وەزیرو، بریکاری وەزیر هەردووکیان لەگەڵ یەکتردا دادەنیشن بۆ دابەش کردنی دەسەلاتیان بە پێی ئیشوکاری وەزارەتەکەیان، ئینجا لە یاساکەدا دەنووسرێ کە دەسەلاتی بریکاری وەزیر چییەو، تا ئێستا زۆر بەڕێکوپێکی ئەم شتە ڕۆیشتووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کاک عومەر ئێمە کە مادەکەمان خوێندەوە داوامان لە بەڕێزان کرد کە کێ تێبینی هەیە دەربارەی ئەم خاڵەو، هەموو ناوەکان نووسراوە خوێندرایەوە. ئەگەر بەم جۆرە بڕۆین بەڕێوە هەموو کەسێک تێبینییەکی تری هەبێ هەر کەسێ زیادەیەکی هەبێ لەسەر قسەی ئەوی تر پێموایە هیچ یاسایەک تەواو ناکەین.

ئێستا گفتوگۆ لەسەر ئەم مادەیە تەواو بوو.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

ثانيا: للوزير تخويل بعض صلاحياته الى وكيل الوزارة او لأي من رؤوساء الدوائر في الوزارة والمديرين فيها.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆكی ئەنجـــومـــەن:

کێ تێبینی هەیە لەسەر ئەم بڕگە (٢)؟

بەڕێز کـــەمـــال ئیـــبـــراهیم فـــەرەج شـــالی:

بەڕێز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

سەبارەت مادەی دووەم وای بەباش دەزانم کە لیژنەی یاسا دەسەڵاتی وەزیر لەگەڵ بریکاری وەزیر پیشـان بدات، بۆ ئەوەی بزانین بریکاری وەزیر چ کارێکی پێی سپێردراوە، چونکە بەراستی دەسەڵاتی وەزیر و بریکاری وەزیر لە زۆر وەزارەتەکاندا گۆڕانی تیایە، دەسەڵاتیان جیاوازە، چونکە وەزیرەکان نە وەزیری کوتلەی زەردن و، نەوەزیری کوتلەی سەوزن، بەڵکو وەزیری میللەتن، لەبەر ئەوە داوا دەکەم کە دەسەڵاتی بریکاری وەزیر لێرە دەست نیشان بکرێ نەک وەزیری پێی بسپێرێ، سوپاس.

بەڕێز عـــومـــەر ســـەید عـــەلی:

بەڕێز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

مەسەلەکە مەسەلەی وەزیری ئەوقاف نییەو، ئەم وەزاراتانە وەزارەتی هەرێمی کوردستان و گەلی کوردستانەو، ئەمڕۆ کۆمەڵێک برادەر ئیشوکارەکان رادەپەڕێنن سبەینێ کۆمەڵە برادەرێکی تر رایدەپەڕێنن. وەزارەتێک کۆمەڵێک ئیشی کۆمەڵانی خەڵکی کوردستان بەڕێوە دەبات، ئەگەر وەزیرێک ئیشوکارەکان دابەش بکا لەوانەیە بۆ ماوەیەکی تر بریکارێکی تر بێت بەم دابەش کردنە رازی نابێت، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم لیژنەی یاسا، یان لیژنەی پسپۆڕ دەسەڵاتی بریکاری وەزیرەکان دیاری بکات، سوپاس.

بەڕێز مـەلا مـحـمـەد ئەمین عـەبدولـحـەکـیم:

بەڕێز ســــــەرۆكی ئـەنجـــــومـــــەن.

چەند تێبینییەکم هەیە لەسەر ئەم خاڵە کە دەڵێ: (للوزير تخويل بعض صلاحياته الى وكيل الوزارة أو رؤساء احدى الدوائر) ئەمە ئەوە رادەگەیەنێ کە وەزیر بۆی هەیە دەسەڵاتی بداتێ و، هەروەها دەتوانێ هیچ دەسەڵاتێکی نەداتێ.

لەکۆتایی بڕگەکەدا دەڵێ: (باستثناء الصلاحيات الممنوحة له شخصيا) پرسیار دەکەم ئەم دەسەڵاتە کەسیە لە کوێوە پێی دراوە؟ ئایا ئێمە یاسایەکمان هەیە بەگشتی دەسەڵاتی بریکاری وەزیرەکان دیار بکا یان ئایا ئەنجوومەنی وەزیران ئەمە دەکات؟. داوا دەکەم ئەم مەسەلەیە روون

بكرێتەوە. ئەندامانی لیژنەی یاسایی گووتیان هەموو هەموارکردنەکان یەکە، بەڵام ئەوەی من تێبینیم کرد هەمووی وەک یەک نییە، چونکە لە هەندێ شوێندا وەکو خوێندمانەوە وایەو، لە هەندێ جێگای تر دەڵێ: (یساعد الوزیر)و، واتە ئەمە تۆزێکی ماوە بۆ (یشارک الوزیر)، حەزیش دەکەم ئەم شتانە زیاتر بیری لێ بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم ئەو دەقەکەی لای بەڕێزتانە هەڵە نییە،بەڵام جیاوازی هەیە لەگەڵ ئەو دەقەی لای لیژنەی یاسایە، چونکە هی لیژنەی یاسا پاش گۆڕانکارییە، جا مادەی (٢) دەڵێ: (للوزیر تخویل بعض صلاحیاته الی وکیل الوزارة او لأي من رؤساء الدوائر في الوزارة والمدیرین فیها).

بەڕێز قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دوو پرسیارم هەیە لە بەڕێز وەزیری ئەوقاف دەڵێ: (للوزیر تخویل بعض صلاحیاته).

١ـ ئایا ئەم دەسەڵات پێدانە بەپێی ئیشوکار دەبێ، یان بەپێی بارودۆخە؟.

٢ـ ئایا ئەم دەسەڵات پێدانە کاتییە، یان بەردەوام دەبێ، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

وەزیر بەرپرسیارە بەرامبەر بە یاساو، بەرامبەر بە ئەنجوومەنی وەزیران و، بەرامبەر پەرلەمان، بەڵام بریکار بەر پرسیار نییە، لەبەرئەوە بریکاری وەزیر نابێتە هاوبەش لە حوکم لەگەڵ وەزیر. ئەمەش بارودۆخێکی تایبەتییە لە ئەنجوومەنی ئێمەدا هەیەو، ئیشوکارەکانی بریکار ئیدارییە، چونکە وەکو گووتم هەمیشە وەزیر بەرپرسیار دەبێت لەبەرامبەر ئەنجوومەنی وەزیران نەک بریکار، بۆیە دەبێ وەزیر لەگەڵ بریکار دابنیشن و ڕێک بکەون چ جۆرە دەسەڵاتێکی هەبێ کە زیان بە دەسەڵاتی وەزیر نەگەیەنێ، لەوانە ئیشێک بکرێ کە زیانی هەبێ ئەو کاتە وەزیر بەپرسیارە بریکاری وەزیر بەرپرسیار نابێ، چونکە ئەو کاتە بریکارەکە دەڵێ بەڕێزت ئەم دەسەڵاتەت پێم داوە.

دەربارەی ئەو تێبینییەی کە یاسایەک هەبێ بەپێی ئەم یاسایە دەسەڵاتی وەزیر و بریکاری وەزیر دیاری بکرێت. بەلای منەوە ئەوە نابێ، چونکە لە هیچ یاسایەکی دەوڵەتان، یان عێراق ئەم جۆرە یاسایە نییەو، هەمیشە دابەش کردنی کار لە نێوان وەزیر وبریکاری وەزیر لە نێوان خۆیاندا دەبێت، سوپاس.

بەڕێز شەوکەت حاجی موشیر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینییەکم لەسەر دەسەڵاتی وەزیرو بریکاری وەزارەت هەیە.

وەزارەتەکانی ئێمە بانێکەو چەندین هەوایە سەبارەت بە دەسەڵاتیان، چونکە پێویستە دەسەڵاتی بریکارەکان لە هەموو وەزارەتەکاندا وەکو یەک بن، من پرسیار دەکەم ئایا ئەوە دەسەڵاتانەی چین کە وەزیر دەیانداتە بریکاری وەزیر؟ ئەمە یەک.

دوو، بەڕێز سەید حەسەن دەڵێ (بەرای من) ئەمە هەڵەیە، چونکە بەڕێزی ئەندامی لیژنەی یاسایەو، پێویستە بڵێ بەرای لیژنەی یاسا، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وەزیر دەسەڵاتی خۆی هەیە، ئەگەر بەرێککەوتن هەندێ لە دەسەڵاتی خۆی بداتە بریکاری وەزیر و ئیشوکار لە نێوان خۆیاندا دابەش بکەن ئەمەراستە، بەڵام هیچ یاسایەک نییە دەسەڵاتی وەزیرو بریکاری وەزیر دیاری بکات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن حەمید رەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من دەسەڵات پێدان بەگوێرەی لێهاتوویی بێت، چونکە هەندێ جار بریکاری وەزیر زۆر بەتوانا ترە لە وەزیرەکە، سوپاس.

بەڕێز د.فایەق محەمەد گوڵپی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەراستی رەش نووسی یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ماوەیەکی زۆرە لە بەردەستماندایەو، ئەوەی من تێبینیم کردووە لەوانەیە هەندێ لە ئەندامان یاساکەیان نەخوێندۆتەوە، ئەو دەسەڵاتەی کەدراوەتە بریکاری وەزیر لەم وەزارەتەدا بە هیچ بریکارێک لە وەزارەتەکانی تر نەدراوە، چونکە تەنها دەسەڵاتی بریکاری وەزیر ئەوە نییە کە لە برگە (٤) خاڵی (٢)دا هاتووە کە دەڵێ: (للوزیر تخویل تعض صلاحیاته الی وکیل الوزارة)، بەڵکو لە چەند شوێنێکی تر ئاماژە کراوە بۆ دەسەڵاتی بریکار. وەکو لە مادەی (٣) خاڵی دووەم لقی (أ) دەڵێ (للوزیر ان ینسب وکیل الوزارة لرئاسة المجلس عند غیابه) جا ئەمە دەسەڵاتێکی زۆری داوە بە بریکاری وەزیر، هەروەها مادەی (٤)یش تایبەتە بە بریکاری وەزیر.

ئەگەر ئەندامانیش بڵێن نابێ هەموو بریکاری وەزیرەکان وەکو یەک دەسەڵاتیان هەبێ ئەمە شتێکی ترە.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

روونکردنەوەیەکم هەیە دەربارەی وشەی (بریکاری وەزارەت) هەندێ لە ئەندامان دەڵێن (بریکاری وەزیر) ئەمە هەیەڵە، چونکە (بریکاری وەزیر) جیاوازە لەگەڵ (بریکاری وەزارەت)،

چونكە بريكارى وەزير لێپرسراوێكى ئيدارى وسياسيە، بەڵام بريكارى وەزارەت شتێكى ترە، هەر لەبەر ئەوەشە دەسەڵاتى بريكارى وەزارەت بەو شێوەيە هاتووە، سوپاس.

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن:

منيش پرسيارێكم هەيە لەسەر ئەو بابەتەى بەڕێز عەدنان باسى كرد لێرە كە دەڵێ: (للوزير تخويل صلاحياتة الى وكيل الوزارة)، مەبەستى (وەكيل وەزيرە)، يان (وەكيل وەزارەتە)؟.

بەڕێز عەدنان محەمەد نەقشبەنديى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن.

لێرە مەبەستى (وەكيلى وەزارەتە)، بەڵام سەبارەت وەكيلى وەزير (الوكيل كالاصيل)، چونكە هەمان دەسەڵاتى وەزيرى هەيە، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەيدەرى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن.

ئەم دەسەڵاتانە هى وەزيرە، جا لێرە وەزير بۆ خۆى هەيەتى كە ئەم دەسەڵاتە دەداتە بريكارى وەزير يان، نايدات وە دەشتوانێ نەيدات، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولكەريم بەرزنجى:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن.

من كە لێرە قسە دەكەم بەناوى ليژنەى ياساوە قسە دەكەم و، پێويست ناكا هەموو كات دووبارە بكەمەوەو، بڵێم بەناوى ليژنەى ياسا ويستم ئەم روون بكەمەوە.

دەربارەى دەسەڵاتى وەزيرو بريكارى وەزير ئەوەى كاك عومەر سەيد عەلى بۆى چووە زۆر زۆرى لێ دوورە، چونكە ئێمە وەزيرو بريكارى وەزيرمان هەيە، ياساى هەموو وەزارەتێك گشتييە لێپرسراوى يەكەم (اصيلەكەيە) هەندێ لە دەسەڵاتى خۆى دەداتە بريكار بەپێى ئەو پێكهاتنەى لە نێوانياندا دەبێ، چونكە ئەوان كە رێك دەكەون لەسەر ياسايەك كە ليژنەى ئيستشارى دايناوەو، ئەوانەى لە ليژنەى استشارين هەموويان (٢٠-٣٠)ساڵ لە ياسا ئيش دەكەن ئينجا دێن بۆ ئەنجوومەنى وەزيران.

بۆچوونى ئێمە ئەوەيە كە ئەو دەسەڵاتەى دەدرێتە وەزير دەبێ ياسايى بێ و، دژى ياسا نەبێ ئێمە سيفەى كەس ناگۆڕين. بۆ نموونە وەزارەتى ناوخۆ ئيشى لە هەموو وەزارەتەكان زۆرترە كەسەر بە ئەنجوومەنى وەزيرانن، دەگونجێ بريكارى وەزارەتەكە دەسەڵاتى بۆدانەنرێت؟.

دەربارەى قسەى بەڕێز حەسەن حەميد راستە، چونكە ئەوە دەمێنێتەوە سەر لێهاتوويى، چونكە ئەگەر يەكێ لێهاتوو نەبێ هەرچەندە دەسەڵاتيشى هەبێ هيچى پێ ناكرێ .

سەبارەت تێبينى مامۆستا مەلا محەمەد ئەمين دەڵێ: (الصلاحيات الممنوحة له شخصيا) وە

ئێمەش ئەوەمان لا راست نەبوو، بۆیە لامان بردووە لە هەموو یاساکانی تر، چونکە (الصلاحيات الممنوحة لة شخصيا) چییە؟ بۆیە ئەوە لەو هەموارکردنەکەی لیژنەی یاسا ئەم دەستەواژەی تێدا نییە.

بەڕێز د.رزگار پرسیاری کرد ئەم (تخويل)ە کاتی یە یان بەردەوامە؟ ئێمە دەڵێین مەرج نییە هەموو دەسەڵاتەکە بەردەوام بێ، چونکە هەندێکیان کاتی دەبێ و، هەموو کاتێکیش وەزیرەکە دەتوانێ دەسەڵاتی بریکاری وەزیرەکە بکێشێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێستا مادەی سێیەم تەواو بوو دوو پێشنیار هەیە: یەکەم (شؤون اوقاف و ئیسلامی) لاببرێ و، (ال) ئەخرێتە سەر وشەی (وزير).دووەمیش وەکو خۆی دەمینێتەوە.

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەیە کە مادەی سێیەم وەکو خۆی بمێنێتەوە تەنیا (ال) بچێتە سەر وشەی وەزیر تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەتێکرای دەنگ مادە (٣) پەسند کرا.

بەڕێز ئەیاد حاجی نامق مەجید:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة الرابعة: ترتبط بمركز الوزارة ما يلي:

١- المكتب الخاص للوزير: يتولي ادارته موظف بدرجة المدير ويعاونه عدد من الموظفين حسب الاقتضاء.

٢- للوزير تشكيل لجان دائمية او وقتية في الوزارة يعهد اليها بمهام خاصة تتعلق بانشطة و فعاليات الوزارة وفقا لأحكام القوانين المرعية والانظمة والتعليمات الصادرة بموجبها وله الاستعانة بالخبراء الاختصاصيين ضمن الاقليم او من خارجه.

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

کێ تێبینی لەسەر مادەی چوار هەیە؟.

بەڕێز کاکە ڕەش محەمەد نەقشبەندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

رستەی (ترتبط بمركز الوزارة) نارێکە لە لایەنی زمانەوە، چونکە جوانترە بڵێین (يدار مكتب الوزير من قبل) نەک (ترتبط بمركز الوزارة)، چونکە بەڕێوەبەرایەتیەتێکی دەرەوەی وەزارەت نییە هەتاکو بڵێین (ترتبط بمركز الوزارة)، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لە جیاتی (ترتبط بمركز الوزارة). ببێت بە (تتألف مركز الوزارة من المكتب الخاص للوزير ومكتب وكيل الوزير ومديرية الديوان العامة)، چونکە لێرە کە دەڵێین (مرکز

الوزارة) ماناى به تەنها وەزیر دەگرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەها محەمەد تەها:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم ئەم رستەیە(یتولی ادارته بدرجة مدیر ویعاونه) بکرێتە (او عدد من الموظفین)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

وەڵامی لیژنەی یاسا چییە دەربارەی ئەم پرسیارانە؟.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەڕای ئێمە ئەوە راستە کە دەڵێین (ترتبط بمرکز الوزارة)و، ئەوانەی دەرەوەی وەزارەتیش دەگرێتەوە، ئەگەر بنووسرێ (تتالف) جوانترە ئەو کاتە واتا بەم شێوەیە دەبێت (تتالف مرکز الوزارة مما یلي)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

لێرە دەبێ (للوزیر تشکیل لجان مؤقتة او دائمیة) لەگەڵ ئەمە پەیوەندی نەمێنێ.

بەڕێز فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا/سکرتێری ئەنجومەن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

چەند روونکردنەوەیەکم هەیە دەمەوێ پێشکەشی بکەم:

١ـ ئەگەر تەماشای مادەی (٤) بکەین (ترتبط بمرکز الوزارة) سیغەکە واهاتووە کە شتەکە هەبێ.

٢ـ ئەگەر برگەی (٢) بخوێنینەوە دەڵێ: (للوزیر تشکیل لجان دائیمیة او وقتیة) ئەم رستە ناگونجێ لەگەڵ ناونیشانەکە.

٣ـ (تشکیل لجان دائمیة او وقتیة) بەرای من لەو مادەیە لە جێگای خۆیدا نییە، چونکە وەزیر هەر کاتێک پێویست بێ دەتوانێ لیژنە پێک بهێنێ.

بەرای من هەموو مادەکە گۆرانکاری تیادا بکرێت و، هەروەها پشتگیری تێبینی بەڕێز حازم دەکەم، چونکە گونجاو نییە دیوانی وەزارەت تەنیا (مکتب الوزیر) بێ، بەڵکو (مدیریة دیوان العامة) هەیەو، (مکتبي وکیل وتزیر) هەیەو، هەروەها کۆمەڵێک تەشکیلاتی تریش هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

لەکاتی گفتوگۆکردن تێبینی ئەوە دەکەم خۆی دەبێ بلێین (للوزیر تخویل بعض صلاحیاته الی

وكيل الوزارة) دواى ئەمە بنووسرێ (للوزير تشكيل لجان دائمية) جوانترە جێگاى لەوێ بێ، پاشان بێتە سەر (مركز الوزاره) دواى ئەوەباسى (مكتب خاص الوزير ومكتب وكيل الوزارة ومديرية الديوان) بكرێ.

دەربارەى (تشكيل لجان) بەراى من جێگاى لێرە نييەو، پێشنيار دەكەم بكرێتە برگەيەك لە لە مادەى (٢) كە تايبەتە بە دەسەلاتەكانى وەزير، كە وەزير مافى ئەوەى نييە كە ئەم ليژنانە دابنێ، سوپاس.

بەڕێز جێگرى سەرۆكى ئەنجوومەن:

من تێبينييەكم هەيە ئەگەر پەسندى بكەن، ليژنەى ياسا جارێكى دى ئەم مادەيە داببڕێژێتەوە، ئەم ياسايە دوابخرێ بۆ كۆبوونەوەى بەيانى.

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەنى وەزيران ئامادەيە بۆ وەلامدانەوەى ئەو پرسيارەى كراوە دەربارەى كێشەى سووتەمەنى.

داوا لە بەڕێز ئەياد دەكەين ئەو پێشنيارەى كردبووى دووپاتى بكاتەوە، تاوەكو سەرۆكى ئەنجوومەنى وەزيران وەلامان بداتەوە.

بەڕێز ئەياد حاجى ناميق مەجيد:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن.

لە دانيشتنى دوێنێ لە خاڵى تازە بابەتدا پێشنيارێكم خستە بەردەستتان ئەويش دەربارەى سووتەمەنى بوو.

ئەوەى ئێمە ئاگادارين وەفدێك هاتۆتە كوردستان بۆچارەسەركردنى هەندێ كێشە يەكێك لەوانە كێشەى سووتەمەنييە، هەروەها لە پلانى ئەنجوومەنى وەزيران و، وەزارەتى پيشەسازى چارەسەركردنى ئەم كێشەيە هەيە، چونكە ئێستا وەرزى زستان زۆر نزيك بۆتەوەو هەروەها بووەتە كێشەيەك بچێتە هەرماڵێك ئەوە باس دەكرێ، بۆيە بە پێويستمان زانى بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەنى وەزيران ئەم كێشەيەمان بۆ روون بكاتەوە بۆ ئەوەى بزانين تاچ رادەيەك هەوڵ دراوە بۆ چارەسەركردنى، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆك وەزيران:

بەڕێز سەرۆكى ئەنجوومەن.

تا ئێستا هەندێ هەنگاو بۆ چارەسەركردنى ئەم كێشەيە نراوە.

يەكەم: هەوڵماندا لە ناوخۆ سووتەمەنى دابين بكەين، بەلام تا ئێستا هيچ نەكراوە. زۆر جار خەڵك دێن باسى ئەوە دەكەن كە بە رێگاى رێككەوتنى تايبەتى دەتوانن نەوت و بەنزين و گاز بهێنن، بەلام كە گفتوگۆيان لەگەڵدا دەكەين شتەكە دەبێتە راستى تەماشا دەكەين ناتوانن هيچ بكەن . تا ئێستا چەندين كەس ئەو قسانەيان كردووە و لە ناو خەڵك بلاوبووتەوە، بەلام هيچ شتێكيان لەدەست نييە. وە هەندێكيان دەڵێن ئەگەر شيش لێرە بۆ بەغدا ببەين بەرامبەر بەوە

نەوتمان دەدەنێ و، ئەگەر شیشەکە بە نرخی رەسمی بوو ئەوا نەوتەکەش بە نرخی رەسمی دەبێ، بەڵام لە راستیدا ئامانجیان ئەوەیە کە ئەو شیشە و ئاسنەی لە کوردستاندا هەیە ئەویش نەمێنێ.

دووەم: هەوڵمان داوە لەگەڵ نەتەوە یەکگرتووەکان و، ئەندامانی ئەنجوومەنی ئاسایش چەندین یاداشتمان بۆ ناردوون تیایدا باسی ئەو بارودۆخە ناخۆشەمان کردووە کە ئێستا خەڵکی کوردستان تیایدا ئەژین. وەڵامەکان لە رێگای هەندێ برادەران بۆمان هاتووە بەڵێنیان داوە لەم رۆژانە هەیئەتێکی گەورە لە هەندێ کەسی (ئەمریکی و فەرنسی و ئینگلیزی و ئەڵمانی و تورکی) پێک بهێنن، بۆ ئەوەی بزانن پێویستییەکانی کوردستان چۆنەو چی پێویستە؟، بڕیارێک هەیە سووتەمەنی بۆ (٧٥٠) هەزار کەس لە کوردستان دابین بکەن و، ئەو هەیئەتە هاتووە بۆ ئەوەی لە چۆنیەتی جێبەجێ کردنی ئەم بڕیارە بکۆڵێتەوە.

سێیەم: یونیسێف بڕیاری داوە کە هەموو خەستەخانەکانی هەرێمی کوردستان سووتەمەنی پێ بدرێ کە ئەوان خۆیان جێبەجێی بکەن و، لەلایەکی تریشەوە قوتابخانەکانی کوردستان و، زانکۆ و دانیشتگاکان و پەیمانگاکان ئەوانیش سووتەمەنیان بۆ دابین دەکرێ.

ئەمڕۆ بەیانی کۆبوونەوەیەکمان بەست لەگەڵ بەڕێز وەزیری ناوخۆو، وەزیری پیشەسازی و، پارێزگاری هەولێرو، بریکاری وەزارەتی ناوخۆ، دەربارەی چۆنیەتی دابەشکردنی ئەم سووتەمەنییە. یەکەم بڕیارمان ئەوەیە ئەوان داوای بەشی خۆیان نەکەن لەو سووتەمەنییەی دێت، چونکە ئەو سووتەمەنییە بۆ خەڵکەو، بۆ لێقەوماوەکانە دوایی ئەوە کە دێینە سەر دابەشکردنی سووتەمەنییەوە زیاتر دەدرێتە شارەکان، چونکە دروست کردنی خانووبەرەی شارەکان ناگونجێ داری تیادا بسووتێنن، بەڵام لادێییەکان زیاتر داردەستووتێنن و، داریش دەست دەکەوێ لایان.

سەبارەت خواردەمەنی زیاتر دەدرێتە ئەو شوێنانەی کە زوو رێگایان دەگیرێ وە بەرنامەی ئەو (٧٥٠) هەزار کەسە ئازووقە و سووتەمەنی لە ماوەی چوارمانگ دابەش دەکرێ هەموویان بەیەکجار وەری ناگرن، بەڵکو لەماوەی چوار مانگدا دابەش دەکرێ و،هەر بۆ ئەم چوار مانگەش ویستمان ئەوە روون بکەینەوە ئەم ئازووقەو سووتەمەنییە یەکەم جار بۆ ئەو شوێنانە دابەش دەکرێ کە رێگایان دەگیرێ، ئینجا بۆ شوێنەکانی تر سەبارەت سووتەمەنیش زیاتر بۆ ناو شارەکان بێ نەک لادێ یەکان.

لەلایەکی تر هەوڵدانێک هەیە لەگەڵ نەتەوەیەکگرتووەکان و ئەنجوومەنی ئاسایش وهەندێ لە دەوڵەتەکان کە زیاتر جەخت بکەن لەسەر عێراق، بۆ ئەوەی سووتەمەنی لە ناوخۆ وەکو جاران بۆمان بێ، بەڵام بەو شێوەیەی کە خۆیان بڕیاری لەسەر دەدەن، چونکە کێشەی سووتەمەنی وەکو ئازووقە نییە بۆ ئازووقە زۆر جیاوازی هەیە لە نێوان خەڵک ئەوەی کە هەژارەو، هەیە کیلۆی شەکر بە ١٠٠ دیناریش بێ دەیکرێ بۆ خۆی، بەڵام لە سووتەمەنی هەموو خەڵک وەکو یەکە چونکە هەموو خەڵک پێویستی پێی هەیە. جا هەوڵدانەکەمان لەگەڵیان ئەوەیە لە رێگای موسڵ بۆمان بهێنن، چونکە موسڵیش لە خەتی (٣٦)ە، یاخود لە دەرەوە بیهێنن بفرۆشینەوە بە نرخی

ناوخۆ فـەرقـەکە لە پارەی عـێـراقی بدرێ. جگە لـەوەش داوای ئەوەمـان کـردووە لەو پـارە بلۆک کراوی عێراق کە بڕیارە ملیـارێک جیابکرێتەوە و مەسرەفی لێ بکرێ بەشێک لەوە بۆ کوردستان دابنرێ.

بەراستی ئەگەر سووتەمەنی بۆ کوردستـان دابین بکەین دەتوانین بڵێین هەنگاوێکی زۆر گەورە دەبڕین، چونکە خەڵکی کوردستـان لە کـێشـەیەکی زۆر گـەورە رزگـار دەبێ. ئازووقـەش بە پلەی دووەم دێت و، ئەوەش دەتوانین خۆمـان تارادەیەک چارەسی هەندێک لە کێشەکانی بکەین، بەڵام سـەبارەت بە سـووتەمـەنی بەتەنیـا ئێمـە هیـچمـان پێ ناکـرێ، لەبەر ئەوە هەتاکـو سـەری مـانگ چاوەڕوانی هەندێ وەڵامی تازە لە نەتەوەیەکگرتووەکـان و، ئەنجـوومـەنی ئاسـایش و، هەندێ دەوڵەتانی دەرەوە دەکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەیاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــەن.

سەبارەت بە چۆنیەتی دابەش کردنی ئەوسووتەمەنی و، ئازووقـەیەی کە دەگاتە کوردستـان، ئەگەر ماوە هەبێ بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران بۆمان روون بکاتەوە.

پرسـیـار دەکـەم ئایا هیچ بەرنامـەیەک دانراوە بۆ دابەشکردنەکە بۆ ئەوەی کـەسـانی نەفس نزم ئەم سووتەمەنییە ئیستغلال نەکەن بۆ پڕکردنەوەی گیرفانیان؟، سوپاس.

بەڕێز د. محەمەد فوئاد مەعسوم/سەرۆک وەزیران:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجــــــوومــــــەن.

داوا لە بەڕێزان بریکاری وەزارەتی ناوخۆو، پارێزگاری هەولێرو، وەزارەتی پیشەسازی کرا کەوا رێنماییەک ئامادە بکەن و، بڵاوبکرێتەوەو، ببێتە بنەمایەک بۆ دابەشکردنەکە. هەروەکو باس کرا یەکەم جـار بدرێتە شـارەکان وە هەروەها وا نەبی هەندێ کەس زۆر وەربگرێ و هەندێ کەس بێ بەش بن و، بۆ ئاگاداریتان نوێنەری ئەو لایەنانەش سەرپەرشتی دابەش کردنەکە دەکەن، یاخود لەو لیژنانە دەبن کە بە ئاگاداری ئەوان ئەو شتانە دابەش دەکرێت.

ئێمەش چاوەڕوانی ئەو رێنماییانەین تاوەکو ئامادە دەکرێ و،لەرێگای ئەنجومەنی وەزیرانەوە بڵاو دەکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــەن:

بەڕێز عەبدولخالق بەپێی پێڕەوی ناوخۆ کاتێک کە بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران، یاخود وەزیرێک ئامادە بێت، تەنهـا ئەو ئەندامەی کە پرسیـارەکەی کردووە مـافی گفتـوگۆی هەیە، کاک ئەیاد هیچ خاڵێکی تر هەیە؟.

بەڕێز ئەیـاد حـــاجی نامق مـــەجـــیـــد:

بەڕێـز ســـــەرۆکی ئـەنجـــوومــــەن.

زۆر سوپاسی بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەنی وەزیران دەکەم، سوپاس.

بەڕێز جـــێگری ســـەرۆکی ئەنجـــوومـــەن:

ئێـمەش بەناوی هەمـوو ئەندامەکـان سوپاسی بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەنی وزیران دەکـەین بۆ ئامـادەبوون و، وەڵامـدانەوەی ئەم خاڵانە، چونکە ئەمـە لە بیـروباوەڕی هەمـوو کەسـێکەو، هەمـوو خەڵکەکە لەکوردستان بایەخی پێ دەدەن.

بەیانی کـاتژمـێر (١٠) دانیـشـتنمان لەسـەر یاسای وەزارەتی ئەوقـاف و کـاروباری ئیـسـلامی بەردەوام دەبێت. زۆر سوپاس بۆ ئەمڕۆ، دانیشتنەکەمان بە کۆتا هات.

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵڵا **سکرتێری ئەنجوومەن**	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا** **جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن**	**جوهر نامق سالم** **سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

ئێستاش یاساکە بە گشتی دەخەینە دەنگدانەوە. کێ لەگەڵ ئەوەیە کە یاساکە بە گشتی پەسەند بکرێ، تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ کەواتە بە زۆربەی دەنگ یاساکە بە گشتی پەسند کرا.

ئێستا دێینەوە سەر خاڵێکی تری بەرنامەی کاری ئەمڕۆمان کە تەواو کردنی گفتوگۆیە لەسەر یاسای وەزارەتی ئەوقاف، کە لە دانیشتنی پێشودا گەیشتبووینە مادەی(٤).

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة الرابعة/

١- يمارس وكيل الوزارة المهام والصلاحيات التي ضمن الاهداف العامة للوزارة واختصاصات الدوائر الملحقة بها ويساعد الوزير في توجيهها والاشراف على شؤونها. ضمن القوانين والانظمة المرعية.

٢- لوكيل الوزارة تخويل جزء من صلاحياته لمدير الديوان العام والمدراء في محافظات الاقليم ويكونون مسئولين تجاهه ضمن ما يخوله اليهم من صلاحيات عن اعمال الوحدات والتنظيمات التي يرأسونها.

ئەوەی لە وەزارەتی ئەوقاف هاتووە وەک خەتێکی کتابیی دینی نووسراوە، ئەگەر مادەی(١١) تەماشا بکەن ئەمە کە دەسەڵاتی وەکیل وەزیر دەبێ لە دوای وەزیر بێت زنجیرەیەکی مەنتقیمان بۆ داوەتێ، گونجاو نییە وەکیل وەزیر لە جێگەیەک بێ و، دەسەڵاتەکانی لە جێگایەکی دیکە بێت، بۆیە گواستومانەتەوە بۆ شوێنی خۆی، جیاوازییەکە تەنیا لەوە دایە.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەخوێنێتەوە:- المادة(٤)

١- يمارس وكيل الوزارة المهام والصلاحيات التي يخولها الوزير إياها ضمن الاهداف العامة للوزارة، وإختصاصات الدوائر المرتبطة بها ويساعد الوزير في توجيهها والاشراف على شؤونها الفنية والادارية والمالية والتنظيمية، ووفقا للتوجهات الصادرة اليه من الوزير طبقا لاحكام القوانين والانظمة المرعية.

٢- لوكيل الوزارة تخويل جزء من صلاحياته لمدير الديوان العام والمدراء في محافظات الاقليم ويكونون مسؤولون تجاهه ضمن ما يخول اليه من صلاحيات عن اعمال الوحدات والتنظيمات التي يرأسونها.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەوەی ڕاستی بێ من تێبینیم لە سەر مادەکە نییە، بەڵام من مادەی(٤) ئێستا لە ناویدا هاتوو لەژێر

باری (تەشکیلاتی وزارەت) مادەی(٤) بوو، کە مادەی(٣) تەواو بوو باسی ئەنجوومەنی وەزیران دەکات من پرسیارێکم هەیە لە لیژنەی یاسا، تەشکیلاتی وەزارە یان مەرکەزی وەزارەت چییە؟ سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم مادە (١١) بسڕێتەوە و، هەمووی بدرێتە پاڵ مادەی دەیەم (١ـ ٢ـ ٣ـ ٤) بە زنجیرە بێن یەک مادە بێت، مادەی(١١) زیادە.

لە کۆتاییدا(٤) (لوكيل الوزارة تخويل جزء من صلاحياته لمدير الديوان العام) بڵێین (لوكيل الوزير تخويل جزء من صلاحياته لمدير الديوان العام)، لەجیاتی وەزارەت دەبێتە وەزیر، وەزیر مادام لەوێ(مدير ديوان العام)ە لێرەش(لوكيل الوزير تشكيل جزء من صلاحياته) باشترە لەوەی(لوكيل الوزارە) بێت، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێکم هەیە ئاراستەی لیژنەی یاسای دەکەم: لە هەندێ جێ ناوی بریکاری وەزیر هاتووە لە هەندێ جێ وەکیل وەزارەت نووسراوە، ئایا جیاوازی لە نێوانیاندا هەیە؟، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینییەکەی من لەسەر داڕشتنی مادەکەیە، برگە(١):- يمارس وكيل الوزارة المهام والصلاحيات التي يخوله الوزير أياها. پێویستە بگووترێ (التي يخوله أياها الوزير)، سوپاس.

بەڕێز سەید حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێمەی لیژنەی یاسا وەڵامی ئەو پرسیارانە نادەینەوە، لە بەر ئەوەی لەدەقی وەزارەتی ئەوقافدا وا نووسراوەو، هیچ گۆڕانکارییەکمان لێ نەکردووە، بەڵام هەندێ شت بەتایبەتی کراوە، ئێمە لە لیژنەی یاسا وەڵامیان دەدەنیەوە.

بەڕێز ئەحمەد دەڵێ: مادەی(١٠و ١١) لێک بدرێت. ئێمە نەمانهێشت کردمان بە مادەی(٤)، چونکە جێ خۆی راست نەبوو هەر لامان دا لەوێ.

بەڕێز کەمال شالی دەڵێ: دەسەڵاتەکانی وەزیرو بریکاری وەزیر دیاری بکرێ. لە پێشەوە چاکترە ئێمە لیژنەی یاسا لیژنەی داڕشتنین ئەوە لە وەزارەت ئەوە دادەڕێژین شێوازە یاساییەکەی وەردەگرین، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئایا لە میلاکاتی وەراتەکاندا تا ئێستا بریکاری وەزارەت هەیە؟ یان بریکار وەزیرەکان کە دانران و، سوێندیان خوارد ئایا بریکاری وەزیرە یا بریکاری وەزارەتە؟.

بەڕێز عـەدنان محـمـد نەقشـبـەندیی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

بێگومان جیاوازی هەیە لە نێوان بریکاری وەزیرو بریکاری وەزارەتدا، سیغەکە هەمیشە بریکاری وەزارەت هاتووە. بریکار وەزیر ئەو کەسەیە کە لە کاتی پێویست شوێنی وەزیر دەگرێتەوەو دەبێتە وەزیر، بەڵام ئەوە بریکار وەزارەتە نەک بریکاری وەزیری، سوپاس.

بەڕێز جـێگری سـەرۆکی ئەنجـوومـەن:

من پرسیارەکەم ئەوە بوو لە فەرمانی دانانی ناوی بریکار وەزیر، یان بریکاری وەزارەت هاتووە؟.

بەڕێز عـەدنان محـمـد نەقشـبـەندیی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

نەخـێـر بریکاری وەزارەتە، چونکە بریکاری وەزارەت دەسـەڵاتی بریکاری وەزیری نیـیـە و،دەسەڵاتەکانی دیاری کراوە، سوپاس.

بەڕێز مـەلا محـمـد عـەبدولقـادر ئەحـمـەد:

بەڕێـز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

هەر وەزارەتێک گیروگرفتی تایبەتی خۆی هەیەو، بەرای من وەزیرو بریکاری وەزارەتەکە دەبێ بە ڕێککەوتنی هەر دوو لایەن بێت و، بە تەئکید هەر وەزیرێک پێویستی بەوە هەیە کە بریکارەکەی دەور ببینێ وئیش بکات، کەس نییە بیەوێ بریکارەکەی پشتگوێ بخات، ئێستا لە وەزارەتی ئێمەدا ئەودەسەڵاتەمان بە بریکاری وەزارەت داوە، بۆ نموونە ئەنجوومەنی زانست زۆر کاری گرنگ دەکات کە بریکاری وەزیر لێی بەپرسە و، زۆر لە ئیشەکانی ئێمە هەیە بە ئەو دراوە، سوپاس.

بەڕێز کـەمـال ئیـبـراهیم فـەرەج شـالی:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

پرسـیـارەکـەم ئەوە بوو کـە ئێـسـتـا بریکاری وەزارەت لەگـەڵ بریکاری وەزیرە، ئایا لە حـاڵـەتێک وەزارەت نەمـێنێ ئایا بریکاری وەزارەت ئـەمـێنێ؟ چونکە ئەوە چەسـپاوە وەکـو بریکاری وەزیرە، سوپاس.

بەڕێز جـێـگری سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

ئەوە پەیوەندیی بە گفتۆگۆی ئەم یاسایە نییە.ئێستا مادەکە دەخەینە دەنگدانەوە.

مادە (٤) کە خوێندرایەوە پاش ئەو تێبینییانە کێ لەگەڵە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بە زۆربەی دەنگ مادە (٤) پەسند کرا

بەڕێز شـێـروان ناسح عـەبدوڵلا حـەیدەری:

بەڕێـز سـەرۆکی ئـەنجـوومـەن.

المادة(٥): تتألف الوزارة من التشكيلات التالية:

١ـ مكتب الوزير يتولى ادارته موظف بدرجة مدير، ويعاونه عدد من الموظفين حسب الاقتضاء.

٢ــ مكتب وكيل الوزارة: يرأسه موظف بدرجة مدير، ويعاونه عدد من الموظفين حسب الاقتضاء.

٣ــ مديرية الديوان العامة: وترتبط بها المديريات التالية:

١ــ مديرية الافراد والخدمات الادارية.

٢ــ مديرية الحسابات والرقابة والتدقيق.

٣ــ مديرية المساجد والمؤسسات الدينية.

٤ــ مديرية الاملاك والشؤون القانونية.

٥ــ مديرية المدارس الدينية.

٦ــ مديرية التخطط والمتابعة.

٧ــ مديرية الارشاد الدين وشؤون الحج.

٨ــ مديرية الاعمار والهندسة.

٩ــ مديرية الاوقاف والشؤون الاسلامية في محافظات الاقليم.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیاری دەکەم بەڕێوەبەرایەتییەکی تری بخرێتە سەر، بەڕێوەبەرایەتی کتێبخانەکان ولێکۆڵینەوە، چونکە ئەوقاف لە کوردستاندا چەند کتێبخانەیەکی چاکی هەیە بەتایبەتی کتێبخانەی سلێمانی کە هەر لە مەو دوا بیکەین بە کتێبخانەی نیشتمانیی کوردستان لە هەموویان بە نرخ ترە، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد قادر ئەحمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پشتگیری ئەو پێشنیارە دەکەم بەڕاستی پاش ئەوەی من چووم بۆ سلێمانی وکتێبخانەکەم بینی لەوێ سەر بە بەڕێوەبەرایەتی ئەوقافی سلێمانی بوو. بە رای من ئەم کتێبخانەیە شتێکی زۆر نایاب و گەورەیە وەکو جەنابی دکتۆر فەرمووی، لە بەر ئەوە زۆر پێویستە کە سەر بەوەزارەت بێ و، خۆشمان لەوێ وا رێککەوتین، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

پێشنیار دەکەم دەقەکە بەو شێوەیە بێت: بەڕێوەبەرایەتی لێکۆڵینەوە وکتێبخانەکان (مديرية الدراسات والمكتبات)، چونکە کاتی ئەوە هاتووە کات بۆ کتێبە کوردییەکان تەرخان بکەین، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دوو پشنیارم هەیە:

١ـ بەڕێوەبەراتییەک هەبێ بۆ کتێبخانەکانی کوردستان سەر بە وەزارەتی ئەوقاف بێت.

٢ـ خالی سێیەم و پێنجەم لەم مادەیە لێک بدرێت، چونکە خالی سێیەم (مدیریة المساجد والمؤسسات الدینیة) زۆر نزیکە لە خالی پێنجەم (مدیریة المدارس الدینیة)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم ئەو بەڕێوەبەرایەتییە دانراو، ڕەزامەندی لەسەر کرا، پاشان وەزارەت ئەتوانێ بەڕێوەبەرایەتییەکان لێک بدات و، ئەشتوانێ داوای کردنەوەی بەڕێوەبەرایەتییەکان بکات.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

یەک لەو خالانەی کە پەیوەندیی هەبوو بە نووسینگەی وەزیر، نووسینگەی بریکاری وەزیر لە پرۆژی وەزارەتی ئەوقافدا ئەنجومەنی زانست بوو ئێستا لە پرۆژەی لیژنەی یاسادا ئەنجومەنی یاسایان لاداوە، بەلام ئەم ئەنجومەنە زۆر پێویستە لە ئەوقافدا هەبێ، چونکە ئەو کەسانە دادەمەزرێنێ کە داواکاری پێشکەش دەکەن، لەبەرە ئەوە پێویستە ئەو ئەنجوومەنە هەبێ و، دیاری بکرێ لەچ پێک دێ و، لە چەند کەس. بەرای من بگوترێ لە (٥) زانای ئایینی ناسراو، بۆ ئەوەی بتوانن خەلک هەلبسەنگێنن، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من ئەبێ ئەنجوومەنی زانست هەر بمێنێ، باوەڕ ناکەم لاببرێ، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دەربارەی نووسنیگەی بریکاری وەزیر شتەکی زیادە وەکو بگوترێ لە ئیدارە(بدرجة مدیر، ویعاونه عدد من الموظفین حسب الاقتضاء) من دەلێم بکرێت بە(یدیره موظف)، چونکە شتێکی زیادەیە هەر یەک لە وەزیرو بریکاری وەزیر بەڕێوەبەرێک دابنێن، تەنیا چەند فەرمانبەرێک وەکو سکرتێر دابنێن بەسە.

دەربارەی (مدیریات الحسابات والرقابة والتدقیق)، وردکاری (تدقیق) یەکێکە لە ئەرکەکانی ژمێریاری راستە لەگەل (دائیرە رەقابە) جێگای تایبەتی هەیە، بەلام وردکاری لەگەل ژمێریاریە، لە بەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە بکرێت بە: (مدیریة الحسابات والرقابة) و، وشەی (تدقیق)ی لەگەلدا نەبێ.

دەربارەی کتێبخانەکان، پێشنیار دەکەم ببەسترێتەوە بە قوتابخانەکانی ئایینی و، پێویست ناکات بەڕێوەبەرایەتییەکی تایبەتی بۆ دابنێن، سوپاس.

بەڕێز حازم ئەحمەد مەحمود یوسفی:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.
من تێبینییەکەم هەر ئەوەیە (ترتبط بمديرية الديوان العامة ومديرية الأفراد والخدمات الأدارية، مديرية الحسابات والرقابة والتدقيق) تاکو خواریّ بەرای من ئەو بەڕێوەبەرایەتییانە نابێ، بۆ نموونە پێشنیار دەکەم یەکەم و دووەم بکرێ بە (مديرية الشؤون الادارية والمالية) هەمووی دەگرێتەوە، دوای ئەوە دەسەلاتی وەزارەتە خۆیان چۆن ڕێکی دەخەن، سوپاس.
بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:
سەبارەت ئەو بەڕێوەبەرایەتییەی کە پێشنیار کراوە لیژنەی یاسا نە ئەتوانێ لێی بگۆڕێ و، نە ئەتوانێ بیخاتە سەر یەک، ئەوە شتێکە وەزارەت پێشنیاری کردووە، وەزارەت داویەتی بە ئەنجوومەنی وەزیران ئەو شتانە ڕەچاو کراوە، ئێستاش بەڕێز وەزیری ئەوقاف ئەتوانێ باسی ئەوە بکات.
بەڕێز ئازاد رەشید میران:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
تێبینییەکم هەیە دەربارەی (مديرية ديوان العامة)، ئەو بەڕێوەبەرایەتییانە زۆربەیان ئەرکەکانیان هاوبەشە، ئەتوانین لە جیاتی (٩) بەڕێوەبەرایەتی بیکەینە (٧) بەڕێوەبەرایەتی، بۆ نموونە (٣-٥) (مديرية المساجد والمؤسسات الدينية) لەگەڵ (مديرية المدارس الدينية) ئەتوانین لێکیان بدەین و، بلێین (مديرية المساجد والمدارس والمؤسسات الدينية)، هەروەها (٦-٨) لێک بدرێت و، بکرێتە (مديرية التخطيط والأعمار والمتابعة)، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:
بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:
بەرای من ئەو بەڕێوەبەرایەتییانەی کە دانراون هەریەکە بەپێی پسپۆری خۆیەتی و، هەتا لە کاتی خۆی ئەمینداری گشتی بوو ئێمە لەوانەیە هەندێکمان لێ کەم کردبێتەوە دوایی بۆ نموونە برادەران دەڵێن (مديرية المساجد والمدارس) بکرێ بەیەک. ئەو دوو بەڕێوەبەرایەتییە هیچ پەیوەندییەکیان پێکەوە نییە و،ئەمە شتێکی سەربەخۆیە یانی لەگەڵ (مزگەوتەکان و، ئیمام و خەتیب و، نوێژ کردن و ئەمانە) نییە، ڕاستە ئەگەر ڕامان لێ بێ هەمووشی دەکەینە یەک بەڕێوەبەراتی، بۆئەوەی ئەم (ديواني عامە) هەمووی بگرێتەوە، بەڵام هەر یەک پسپۆری خۆی هەیە، لەبەر ئەوە وابزانم ئەو تەشکیلاتەی ئێمە دروستمان کردووە بەپێی پێویستە.
ئەندامێکی بەڕێز گوتی وەزارەتی ئەوقاف زۆر گەورە نییە. ڕاستە وەزارەتی ئەوقاف ئێستا زۆر گەورە نییە، بەڵام پاشان کە کوردستان ئاوەدان کرایەوە، مزگەوتێکی زۆر دروست دەکرێت لەو گوندانەی کە ئاوەدان دەکرێنەوەو، وەزارەتی ئەوقاف ئەو کاتە گەورەتر دەبێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەو بەڕێزانەی تێبینییان هەبووەو ،پێشنیاریان کرد کە بەڕێوەبەرایەتییەکان کەم بکرێنەوە ئەو باری ئابووری ئێستای کوردستان پێویستی بەوەیە کە کەمتر پارە خەرج بکرێ، ئەگەر بکرێت چەند بەڕێوەبەرایەتییەک ببێت بەیەک بەڕێوەبەرایەتی لەوانەیە خەرجیەکان کەم ببێتەوەو، لەکاتی خۆی کە ئەم بەڕێوەبەرایەتییانە هەبووە باری ئابووری وەکو ئێستا خراپ نەبووە.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئێستا پاش زیاد کردنی هەردوو بەڕێوەبەرایەتی کتێبخانەکان و، ئەنجوومەنی زانست، نزیکەی (١٥) بەڕێوەبەرایەتیمان هەیە، بەرای من یەک بەڕێوەبەرایەتی گشتی بۆ ئەم (١٥) بەڕێوەبەرایەتییە کەمە، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم، یان ژمارەی بەڕێوەبەرایەتییەکان کەم بکرێنەوە یانیش دوو بەڕێوەبەرایەتی گشتی هەبێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

دێینە سەر ئەو پێشنیارانەی کە دەربارەی ئەو بەڕێوەبەرایەتییانە کراوە کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوەو، تەنیا بەڕێوەبەرایەتی لێکۆڵینەوەو کتێبخانەکان زیاد بکرێ تکایە دەسەت بەرز بکاتەوە؟. بزانین لیژنەی یاسا چی دەڵێ کە پەیوەندیی بەو جۆرە شتانەوە هەیە!

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لە بارەی ئەنجوومەنی زانست کە کاکەڕەش باسی کرد، ئێمە باسی ئەنجوومەنی زانستمان نەکردووە، چونکە بڕگەکە دەڵێ: (يرتبط المجلس العلمي بوكيل الوزير)، کە ئەنجوومەنێک دروست نەبوو ئێمە چۆن دەبێت ببیەستینەوە بە کەسێک؟، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئەگەر لیژنەی یاسا ماوەمان بدات لەگەڵ ڕێزماندا وابزانم کە لەپێشنیاری وەزارەتەکەدا هەبوو، بەڵام هێشتاش دانەنراوە، لە پاشدا دائەنرێ نەدەبوایە لیژنەی یاسا لای بردایە، ئەگەر دایانابا وەکو ئەوەی هاتبوو لێرەدا باسی لێ ئەکرا.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بێگومان ئێمە لەناو پەرلەماندا بۆ هەر وەزارەتێک کە پڕۆژەی یاسایەک دێت، دوولایەن تەماشای دەکات، یەکێکیان لیژنەی یاساو ئەوەی تریان لیژنەی پەیوەندیدارە.

لەم یاسایەدا لیژنەی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ئەو تەماشای دەکات، قسەی ئەویش ڕەچاو دەکرێ. لە پاشان ئیشەکەی ئێمە ئەوەیە ئەگەر ئێمە شتێک نەگونجاو بێ لایدەبین.

ئێمە چۆن ئەو ئەنجوومەنە لە یاساکەدا دابنێین کە هێشتا دانەمەزراوە؟، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من بوونی ئەنجوومەنی زانست پێویستەو، لە وەزارەتی ئەوقافی مەرکەزیشدا هەبووە، دوو شتی جیاوازن لەیەکتر، چونکە لەوێ لە ئەوقاف ئەنجوومەنی بالاّ ئیشوکاری ئیداریەو، ئیدارەی وەزارەت دەکات، بەلاّم ئەنجوومەنی زانست پەیوەندیی هەیە بە هەندێ مەناهجی ئاینی، بۆ ئەوەی تاقیکردنەوەی هەندێ لەو مەلایانەی بکات کە دەیانەوێ لە (مؤذن) پلەیان بەرز بکرێتەوە، لەبەر ئەوە ئێمە ئەو پێشنیارەمان کردووە (یرتبط بوکیل الوزیر المجلس العلمي لأقلیم کوردستان)، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

مادەی (٥) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە پاش زیادکردنی (دراسات والمکتبات) تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بە زۆربەی دەنگ مادە (٥) پەسند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوللا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

المادة السادسة/ تحدد صلاحیات مدیر الدیوان العام بتعلیمات تصدرها الوزارة.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەسەلاّتەکانی بەڕێوەبەری گشتیی دیوان لە مادەی(١٤و١٥) دیاری کراوە، ئێمەش وامان بەپەسند زانی کە بە ڕێنماییەک ئەو دەسەلاّتانە دیاری بکرێن، چونکە یاسا چەند بە کورتی بێت باشترە، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

تێبینیم لەسەر وشەی ڕێنمایی هەیە، چونکە هەموو دەسەلاّتەکان ئەوەی دەدرێتە بریکاری وەزیر، ئەوەی دەدرێتە بەڕێوەبەری گشتیی دیوان، ئەوەی دەدرێتە بەڕێوەبەرەکانی خوارو هەمووی بەیەک فەرمانی دیوانی دەبێ، هیچ بە ڕێنمایی ناکرێن، سوپاس.

بەڕێز مەلا هادی خضر کوێخا:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

دەربارەی پرسیارەکانی ئەندامان کە هەموو یاساکان ئاراستەی لیژنەی یاسا دەکرێن وا دیارە لیژنەی یاسا دەسەلاّتی ئەوەیان نییە کە زیادی بکەن یافرێی بدەن تەنیا کارەکەیان دارشتنی یاسایە.

من پێشنیار دەکەم کەوا هەر لیژنەیەکی پەیوەندیدار لەگەڵ وەزارەت پێش وەخت دراسەتی ئەو

یاسایە بکات و، هەروەها کەموکورییەکان تەواو بکات، ئەگەر نەیتوانی تەواویش بکا بەڵکو (٥٠٪ـ ٦٠٪) لێ تەواو دەکات، بۆ داڕشتنی بدرێتە لیژنەی یاسا ئەوان تەنیا لایەنی ئیداری بۆ بکەن، لێرە گفتوگۆ لەسەر لایەنی زمانەوانی و ڕێزمانی دەکرێت و، هەڵەکانی چاک دەکرێنەوە. پێشنیار دەکەم لەکاتی گفتوگۆکردنی یاساکان ئەندامانی لیژنەی پەیوەندیدار لەگەڵ لیژنەی یاسا لێرە وەڵامی پرسیاری ئەندامان بدەنەوە، لەبەر ئەوەی ئەوان ئاگاداری هەموو گۆڕانکارییەکانن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادە(٦) وەکو خوێندرایەوە وەربگیرێ تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟.. بەتێکڕای دەنگ مادە (٦) پەسند کرا.

بەڕێز شیروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادة السابعة: المجلس الاعلى للاوقاف والشؤون الاسلامية:

١- يشكل في مركز الوزارة مجلس يسمى المجلس الاعلى للاوقاف والشؤون الاسلامية يرتبط بالوزير ويتآلف على الوجه التالي:-

١- الوزير ـ رئيساً.

٢- وكيل الوزارة ـ نائباً للرئيس.

٣- ممثل عن وزارة البلديات والسياحة بدرجة لاتقل عن مدير عام عضواً.

٤- ممثل عن وزارة المالية والاقتصاد بدرجة لا تقل عن مدير عام عضواً.

٥- ممثل عن وزارة الزراعة والرى بدرجة لاتقل عن مدير عام.

٦- مدير عام ديوان الوزارة.

٧- مدير الاوقاف في محافظة الاقليم.

٨- أربعة من كبار علماء الدين يختارهم الوزير لمدة (٣) سنوات قابلة للتجديد.

٢-

أ ـ للوزير ان ينصب وكيل الوزارة لرئاسة المجلس عند غيابه.

ب ـ يكون لكل عضو من اعضاء المجلس الاصليين عضو أحتياط ينوب عنه لحضور الاجتماعات عند غيابه.

ج ـ للمجلس الاستعانة بالخبراء عند الحاجة وبطلب من الوزير.

٣- تحدد أختصاصات المجلس بنظام خاص.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

دانانی (مجلسی أعلی) بدایە دەست پێ کرا سەرۆک وەزیر، پاش بریکاری وەزارە نابێ بە

سەرۆک، ئەو برگە (٢ـ أ) پێی ناوێ کە دەڵێ (للوزیر أن ینصب وکیل الوزارە)، چونکە مادام ناوی لێ نرا نابێ بڵێ سەرۆک، سوپاس.

بەڕێز د. عیزەدین مستەفا رەسول:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

وابزانم بەم جۆرە ئەو سیغەی بوونی (مجلس اعلی للاوقاف والشؤون الاسلامیة) هەر شورای ئیسلامی مایە نەینوسی، ئەمە کاتێ بوو کە ئەوقاف وەزارەت نەبوو دیوان بوو، کە دیوان بوو ئەو جۆرە ئەنجوومەنە هەبوو بەسترا بوو بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە، بە سەرۆک وەزیرانەوە لە عێراقدا. کە بوو بە وەزارەت ئەبێ وەکو وەزارەتەکانی تر بێت، لێرە من پرسیارێکم هەیە ئایا وەزارەت ئەو (مجلس الاعلی)یەی بۆ دروست کردووە؟، سوپاس.

بەڕێز جەمیل عەبدی سندی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

نوێنەری وەزارەت دانراوە بەرای من شتێکی باشە، بەڵام کە گووتی چوار لە (علماء الدین) هەڵبژێرین ئەمە لە دەسەڵاتی وەزیرە، من دەڵێم (هەیئەی اتحادی علمائی ئیسلامی) پێوستە یەکێک لەوان (رئیس اتحاد علمائی أسلامی) بێت و، هەروەها پێویست بە وشەی (لمدة ٣ سنوات قابلة للتجدید) ناکات، لەبەر ئەوە پێشنیار دەکەم کە برگەکە بەم شێوەیە: (أربعة من کبار علماء الدین علی أن یکون رئیس أتحاد العلماء الاسلامي بینهم) پاش(أختارة الوزیر)، سوپاس.

بەڕێز ئەحمەد تاهیر ئەحمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشتر لە کۆن هەر وەزارەتی ئەوقاف سەر بە سەرۆکایەتی کۆمار بوون یانی وەزارەتی ئەوقاف بۆیە ئەو هەیکەلەی هەبوو هەر ئەو دامودەزگا فراوانیەی هەبووە، بەڵام ئێستا سەبارەت کوردستان بەراستی بارودۆخی ئێستامان ئەو هەموو شێوەی کە ئێستا وەریگرتووە کە (مجلسی أعلی) ئەوە بەڕێز مامۆستا محەمەد بەخۆی دەزانێ ئەو بەڕێوەبەرایەتییانەی چۆن داناوە.
سەبارەت دوا برگە (أربعە من علماء اختارە الوزیر لمدە٣ سنوات قابلا للتجدید) لەباتی (٣-٤) ببێت (اربعە من کبار علماء الدین یمثلون محافظات الاقلیم)، بەو شێوەیە بێت باشترە، سوپاس.

بەڕێز ئازاد رەشید میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت (تەشکیلاتی مجلس أعلی) پێشنیار دەکەم ئەو برگەیە زیاد بکرێ (موظف بدرجة مدیر من دیوان الوزارة سکرتیرا)، سوپاس.

بەڕێز حەمید سەلیم میران:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ژمارەی ئەندامانی ئەم ئەنجوومەنە (١٤) کەسە، ئەگەر (١٤) کەس یەدەگیان هەبێ زۆر دەکات، لەبەر ئەوە بڕگە (ب) پێویست ناکات کەوا هەر کەس ئامادە نەبوو یەدەگ هەبی بچێتە شوێنی، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من پێویست بەوە ناکات نوێنەری ئەو هەموو وەزارەتانە لە (مجلسی أعلی)دا هەبێت و، ئەگەر پێویست بوو نوێنەری وەزارەتی شارەوانی تێدا بێ، بۆچی لیژنەکە گەورە بکەین بەبێ هۆ؟، سوپاس.

بەڕێز د. قاسم محەمەد قاسم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم بڕگەیەک زیاد بکرێ ئەویش نوێنەرێ (الاتحاد الدینی الاسلامی) لە (مجلس اعلی)دا هەبێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا تەها محەمەد تەها:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم خالی(٨) (أربعة من كبار علماء الدين ويختارة الوزير) ئەم رستەیەی بۆ زیاد بکرێ (يختاره الوزير من محافظات الاقليم عن طريق اتحاد العلماء الدين الاسلامي في كوردستان)، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕاستی من هەر مادەکە بەزیاد ئەزانم. ئەمە خۆی شتێکە دروست کراوە کەپێی دەڵێن (مجلسی أعلی) باشە ئەم هەموو بڕگانەی بۆ دانراوە پێم ناڵێن لە کوێ دیاری کراوە ئەمانە چییە، چی ئەکەن؟، ئەمە وەکو ئەوەیە لەناو وەزارەتەکە وەزارەتێکی تر دروست بکرێ، سوپاس.

بەڕێز ئیبراهیم سەعید محەمەد:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

بەڕای من ژمارەی ئەندامانی (مجلس أعلی) زۆرە، پێشنیار دەکەم (مدراء محافظات)ی تیادا نەبن و، ئەتوانن لە بڕگەی (ج) ئیستعانەی تیا بکەن ئەگەر پێویستیان پێ بوو، هەروەها بڕگەی(ب) (کە لە جێگای هەر ئەندامێکی بنەڕەتی ئەندامێکی یەدەگ هەبێت)، داوا دەکەم ئەو بڕگەیە لاببرێت، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

پرسیارێکم هەیە لە وەزیری ئەوقاف ئایا پێویستە ئەو (مجلسە) هەبێت لە کاتێکدا کە وەزارەت هەیە؟، چونکە ئەم مجلسە لە کاتێکدا هەبوو کە وەزارەتی ئەوقاف دانەمەزرا بوو، ئەو ئەنجوومەنەش بەسترا بوو بە ئەنجوومەنی وەزیرانەوە.

وەکو مامۆستا مەلا محەمەد ئەمین گووتی ئەم ئەنجوومەنە دانراوە بەبێ ئەوەی بڵێین ئیشوکاری چییەو؟، ئەم ئەنجوومەنە شێوەی لە ئەنجوومەنی وەزیران دەکات، چونکە هەموو وەزیرێکی تیایە، ئایا ئەندامانی مووچەیان هەیەو، لە سەر دەوڵەت چۆن دەکەوێ؟.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پرسیارێک کرا ئایا ئەنجوومەنە پێویستە هەبێت یان نا؟

ئێستا لە وەزارەتدا ئەم ئەنجوومەنە نییەو ئیش وکاری خۆشمان دەکەین، بەڵام بەرای من بوونی ئەنجوومەنە سوودی هەیەو، زەرورییە کە هەبێ. ئێمەش لە پرۆژەی وەزارەتدا ئیشوکارەکانیمان دیاری کردووە، بەڵام لیژنەی یاسا گۆڕنکاری تێدا کردووە.

پرسیارێکی تر کرا کە بۆچی نوێنەری زۆر لە وەزارەتەکانی تێدایە لەگەڵ زانایانی ئایینی؟.

بێگومان وەزارەتی ئەوقاف زۆر موڵک و خانووبەرەی کشتوکاڵی هەیە، بۆیە نوێنەری وەزارەتی کشتوکاڵی تێدایە، هەروەها وەزارەتی داراییش پەیوەندیی بەمە هەیە پارەو موڵکەکە بۆ لای ئەو دەچێت، لەبەر ئەوە دەبێ نوێنەریان تێدا بێ، هەروەها نوێنەری وەزارەتی شارەوانیشی تێدایە، لەبەر ئەوەی کە مزگەوت دروست ئەکەین هەندێ لایەنی جایزە، بەڵام لەوانەیە لەلایەنی شارستانییەتی جایز نەبێ، لە بەر ئەمانە ئەو نوێنەرانە دیاری کراون پەیوەندییان هەیە بە ئیشی ئەو وەزارەتەوە هەروا بەگۆترە دانەنراون و، بەڕای من ئێمە لەبیرمان کردووە نوێنەری وەزارەتی ئاوەدان کردنەوەی کوردستان دابنێین، چونکە مزگەوتەکان ئاوەدان دەکرێتەوە کە ئەو لە هەمووی زەروری ترە ئەبێ زیاد بکرێ.

بەڕێز جێگری سەرۆک پرسیارێکی کرد ئە ئایا ئەندامانی ئەم ئەنجوومەنە مووچەیان هەیە یان نا؟.

نەخێر ئەمانە جگە لە کرێی هاتووچۆ هیچ دەرماڵەیەکیان نییە، چونکە خۆیان فەرمانبەرن لە شوێنی تر، ئەندامەتییان لەم ئەنجوومەنە تەنیا بۆ ئەوەیە راوێژیان پێ بکرێ.

هەندێک لە برادەران گوتیان هەر نوێنەرێکیان لە شارێک بن، ئێمە پەرلەمان دانانێین ئەوانە زانای ئایینی پلە یەکن کە دێن ئێمە رایان وەردەگرین دەبێت ئەندامەتییان لەم ئەنجوومەنەدا بە شێوەیەکی یاسایی بێت، سوپاس.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ئەگەر سەیری پسپۆڕێتی ئەو ئەنجوومەنە بکەین دەبینین هەمان پسپۆڕێتی وەزارەتە، ئایا ئەمە

نابێتە (أزدوجیەت)؟ ئەمە لە لایەکەوە، لەلایەکی ترە ئەمە ئەو (ئیختساساتەی) کە بۆمان هاتووە لەوەزارەتەوە بە ئیختساساتی وەزارەتمان داناوە، بەڵام لێرە لەبڕگەی (٣)دا سەبارەت ئیختساساتی ئەو ئەنجوومەنە گووتمان (تحدد أختصاصات المجلس بنظام خاص)، یانی ئەو ئیختساسەکانی وەزارەت دەبینێ، بەڵام دەسەڵاتەکانی لەلایەن وەزارەتەوە دیاری دەکرێن، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

وابزانم پێشنیارێک هەبوو دەربارەی (مجلسی أعلی)، ئەگەر وەزارەت چاوی پێدابخشێنێتەوە ئەم ئەنجوومەنە ئێستا لە کاتی حازردا زۆر پێویستە هەبێ، یاخود وەزارەت دەتوانێ ئەو کارە ڕابگرێ؟ ئایا جەنابی وەزیر رای چییە؟.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ناڵێم زۆر پێویستە بەبێ ئەو ناتوانین کار بکەین، تا ئێستا چوار مانگە ئێمە بەبێ ئەوەی ئەو ئەنجوومەنە هەبێ ئیشی خۆمان کردووە، لەوانەیە بەکردەوە ئێستا ئەو ئەنجوومەنە نایەتە کایەوە بەڵام بەرای من لە داهاتوودا ئەم ئەنجوومەنە سوودی دەبێت و، رای دواییش بۆ ئێوەی بەڕێزە، سوپاس.

بەڕێز مەلا موحسین سالح عەبدولعەزیز:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

سەبارەت ئەو لیژنەیە ئەو پێشنیارانەی کە کراوە، ئەگەر دراسەیەکی ئەو چەند خاڵەی کە لە پرۆژەی یاسای وەزارەتی ئەوقافدا هاتووە بکرێ و، ئەوانەی لە بەر دەستیانە دراسەی بکەن بۆیان دەردەکەوێ کە ئەو ئەنجوومەنە پێویستە هەبێت.

بابەتی ئەو ئەنجوومەنە هەموو هەفتەیەک، هەموو رۆژێ، هەموو مانگێک بابەتەکان تازە دەبێتەوە و، پێویست بە دراسە دەکات پێویست بەوە دەکات نوێنەری ئەو وەزارەتانە هەبێت بۆ ئەو کێشانەی کە پەیوەندییان هەیە بە موڵکەکان، بەوەزارەتەوە، یا ئەو کێشانەی کە پەیوەندییان هەیە بە ئاینەوە. ئێمەش وەکو لیژنەی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی بە پێویستی ئەزانین ئەو ئەنجوومەنە هەبێت، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد ئەمین عەبدولحەکیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

ببورن، مەسەلە ئەوە نییە ئێمە بمانەوێ لە ئیسلامەتی یان، دەزگاکانی کەم بکەینەوە، لێرە ناومان ناوە (مجلسی أعلی)، ئەگەر وەزارەتی ئەوقاف ناو بنێن (المجلس الاعلی للشؤون الاسلامیة) هەموو ئەو دەسەڵاتانەی بدەنێ پێویست ناکات وەزارەتی ئەوقافمان هەبێ، چونکە ئەوکارانە کاری وەزارەتی ئەوقافە، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مامۆستا زۆر بەجوانی بابەتی (مجلس أعلایان) باس کرد، بەڵام لایەنێک هەیە وابزانم بەڕێز وەزیر وەڵامی دایەوە کە (مجلس أعلی) پێویستییەکی زۆر گرنگە و، لایەنێکی موڵکەکانی ئەوقافە، چونکە وەکو جەنابتان دەزانن دابەش کراوە بەچەند شێوەیەک، مەرجەکانی (واقف) هەیە، ڕێگای (صرف هەیە)، ئەوانە هەمووی گونجاو نییە لە دەستی وەزارەتی ئەوقاف بێت، تەنیا لەسەر دەستی جیهازی ژمێریاری بێ، ناتوانرێ بچێتە وەزارەتی دارایی، چونکە (صرفەکەی مەشروتە) لەبەر ئەوەی (مجلسی أعلی) لایەنێکی زۆر گرنگ وممارەسە دەکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

وابزانم ئەو بابەتە زۆر باس کرا. دەیخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەیە ئەو مادەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەدژە؟.. بەتێکڕای دەنگ پەسند کرا وەکو خۆی بمێنێتەوە.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(٨):-

١- تحدد بنظام تشكيلات مركز الوزارة وأختصاصاتها وتحدد بتعليمات يصدرها الوزير وأختصاصات المديريات التي يتكون منها مركز الوزارة وأختصاصات مديريات الاوقاف والشؤون الاسلامية وتحديد الشعب التابعة لكل منها وواجباتها.

٢- للوزير وبتعليمات يصدرها إستحداث أقسام مديريات وشعب جديدة ضمن الوزارة وتوابعها لغرض التنظيم وتحديد أختصاصاتها وواجباتها، وتعديل هذه الاختصاصات والواجبات ودمج أي من الوحدات التنظيمية المستحدثة أو تعديل ارتباطاتها أو الغاءها وفقاً لضرورات عملية.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

مادەی(٨) کە بەڕێزان خوێندیانەوە زۆر نارێکە(تحدد بنظام تشكيلات مركز الوزارة وأختصاصاتها وتحدد بتعليمات يصدرها الوزير أختصاصات المديريات التي يكون منها)، وشەی (أختصاصات) دووبارە کراوەتەوە تەنیا (أختصاصی) بمێنێنت، (أختصاصاتی) دووەم نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. فـــایەق مـــحـــەمـــەد گـــوڵـپـی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

من تێبینییەکم هەیە لە سەر هەموو ڕەشنووسی بەرنامەی ئەوقاف کاروباری ئیسلامی، بەراستی ئەو ئەندامانەی گفتوگۆ دەکەن لەگەڵ ڕێزمدا بۆیان تەنیا لایەنی یاسایی و ئیدارییان زۆر ڕەچاو کردووە لەم گفتوگۆیەدا، بەڵام لایەنی سیاسییان فەرامۆش کردووە، من لەگەڵ ئەوەم زۆر بایەخ بە وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی بدرێت، سوپاس.

بەڕێـز حــــەســــەن عـــەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

وشەی (أختصاصی) یەکەم جیاوازی زۆرە لەگەڵ (أختصاصی) دووەمدا، یەکەم نیزامە دووەم ڕێنماییە، بۆیە دوو جار دووبارە بۆتەوە، لە پرۆژەی وەزارەتی ئەوقافیش بە هەمان شێوە هاتووە، سوپاس.

بەڕێـز جـــێـگری ســــەرۆکی ئەنجـــومـــەن:

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادەی(٨) وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەستی بەرز بکاتەوە.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین..کێ لەدژە؟ بەزۆربەی دەنگ مادە (٨) پەسند کرا.

بەڕێز شـــێـــروان ناسح عـــەبدوڵڵا حـــەیدەری:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

المادة(٩):- تعتبر جميع القوانين والانظمة والقرارات والتعليمات الخاصة بالاوقاف نافذة المفعول لحين اصدار ما يحل محلها أو الغاؤها بأن لا يتعارض وأحكام هذا القانون.

بەڕێـز مـــوحـــسـین ســـالح عـــەبدولعـــەزیز:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

وا بزانم مادەیەک بە تەواوی لادراوە کە ئەڵێ (للوزير منح المخصصات والمكافاءات لغير المواطنين)و ماوەی پێ نەدراوە، لەدواییدا ئەو مادەیە(من اعضاء المجالس واللجان التابعة للوزارة ومنح المكافاءت التشجيعية الى أخره) ئەو مادەیە بۆ چی لابراوە؟، سوپاس.

بەڕێز بەخـــتـــیـــار حـــەیدەر عـــوســـمـــان:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

تێبینییەکەی من تەنها لە ڕووی زمانەوانییە، پێشنیار دەکەم بگوترێ:(على أن لا يتعارض)، لە بەر ئەوەی (مجموعە قوانين وانظمه) هەیە، سوپاس.

بەڕێز کـــاکـــەڕەش مـــحـــەمـــەد نەقـــشـــبـــەندیی:

بەڕێـز ســــــەرۆکی ئـەنجـــــومــــــەن.

داڕشتنەکە وەکو کاک بەختیار هەمواری کردەوە ئەمە یەک یاسا هەیە دەبێ (تجميدى) بکەن.

ئەوەی ئێستا لە زمنی قەوانینی نافذە (يمنح املاک الاوقاف) پێویستە،چونکە هیچ دەقێک لەویاسایەدا نییە، ئەگەر بفرۆشرێ و، بەلام ئەوە رابگیرێ ئێستا باشە بلێین(باستثناء قانون بيع املاك الاوقاف) ئەوە لەسەر دارشتنەکەوە زیاد بکرێت، سوپاس.

بەرێز شـێـروان ناسح عـەبدوللا حـەیدەری:
بەرێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

سەبارەت ئەوەی کاکەرەش گووتی دەربارەی (تجميد) بێگومان لە دوو رێگاوە دەکرێت و، بریارێک لە ئەنجوومەنی نیشتمانیی دەرچووە کە بۆ وەزارەتەکان چووە، ئەو یاساو بریارانەی دژی بەرژەوەندی کوردە رەتی بکەنەوە، هەتا ئێستا لەوەزارەتی ئەوقافەوە هیچمان بۆ نەهاتووە بۆ ئەوەی زیادی بکەین، بۆیە ئێمە چاوەروانی ئەوە دەکەین و، ئێستا ئەم دەقە زیاد ناکەین، سوپاس.

بەرێز حـەسـەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:
بەرێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

تێبینییەکەی بەرێز بەختیار لە جێی خۆی بوو، لە رووی زمانەوانییەوە تەواوە بگوترێ (لايتعارض).

دەربارەی مەسەلەی دەرمالە: ئێمە لەوە ترساوین دەسەلات بدەین بەدانی دەرمالە لەلایەن وەزیر یان، لەلایەن پەرلەمان یا لەلایەن کەسێک زۆر جار دەردەچێ وەکو (منحەیەک) بەکار دەهێنرێت، نالێم مامۆستا مەلا محەمەد وا دەکات، بەلام لەوانەیە لە زۆر جێگادا ئەوە روویداوە، بەلام ئەگەر دەتانەوێ ئەو مادەیە هەبێ ئەوە بارای ئێوە بێت، سوپاس.

بەرێز جـێگری سـەرۆکی ئـەنجـومـەن:

من تێبینییەکی بچووکم هەیە بۆ لیژنەی یاسا، وابزانم ئەوە لە دەرەوەی دارشتنی یاساییە، ئەوە مافی لیژنەی ئەوقافە ئەو دارشتنە بکات، نەک لیژنەی یاسایی لایبەرێ و، ئەندامانی پەرلەمان ئاگادار نەبن لێی.

بەرێز حـەسـەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:
بەرێز سـەرۆکی ئـەنجـومـەن.

دەمەوێ ئاگادارتان بکەم ئەگەر دارشتنی لیژنەی یاسا تەنیا بۆ ئەوە بێ یاساکە بە خەتێکی خۆش بنووسێ و،عەرەبییەکەی چاک بکات، ئەوە دەتوانن هەندێ مامۆستای (کوردی و، عەرەبی و، ئینگلیزی) بێنن ئەم کارە بکەن، بەلام لیژنەی یاسایی ئەو لیژنەیەیە کە رایەکی تایبەتی هەیەو، ئەو مادانەی کە ناگونجێن لەگەل بارودۆخی ئێستای کوردستان و، وەزارەتەکانی تر ئێمە لایدەبەین و، رای کۆتاییش بۆ پەرلەمانە، سوپاس.

بەڕێز فـەلەکـەدین سـابیـر کـاکـەیی:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

من لەگەڵ ڕای بەڕێزتم کە دەبێ لیژنەی یاسا هیچ مادەیەک نەگۆڕێ، ئەوەی بەڕێز سەید حەسەن دەڵێ مەسەلە ئەوە نییە کە لیژنەی یاسا تەنها ببێتە لیژنەی داڕشتن، نەخێر، لیژنەی یاسا ئەرکی زۆر گرنگی هەیە داڕشتنی یاسایی لەگەڵ داڕشتنی ئەدەبی جیایە، بەڵام ئەمە داڕشتنی یاساییەو، زۆر گرنگیشە، لەوانەیە ئەدیبێک، یان سیاسیەک، یان ئابووری ناسێک نەتوانن داڕشتنی یاسایی بکەن، بەڵام لادانی مادەکە وەکو بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن فەرمووی مافی لیژنەیە کە لایبەرێت، سوپاس.

بەڕێز بەختـیار حـەیدەر عـوسـمـان:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

من وەکو یاساناسێک پشتگیری ڕای بەڕێزت دەکەم، لە بەر ئەوەی لیژنەی یاسایی ئیشوکارەکەی ئەوە نییە کە تەنها شت لە داڕشتنی لیژنەکانی تر بگۆڕێ، بەڵام ئیشی ئەوەیە ئەو یاسایە، یاخود ئەو مادانەو، ئەو داوا کاریانەی کە بۆمان هاتووە بخەنە شێوازێکی یاساییەوە، سوپاس.

بەڕێز حـەسـەن عـەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

سوپاسی ئەو ئەندامە بەڕێزانە دەکەم کە ڕای خۆیان دەربڕی لەو بارەیەوە، بەڵام دەڵێی ئاگایان لە پێڕەوی ناوخۆی پەرلەمان نییە، بەداخەوە بە تایبەتی بەڕێز بەختیار وەک پارێزەر، چونکە پێڕەوی ناوخۆی پەرلەمان دەڵێ هەر پرۆژەیەکی یاسا کە پێشکەش کرا پێشنیاری لیژنەی یاسایی، لەگەڵ پێشنیاری لیژنەی پەیوەندیدار دەخوێنرێتەوە.

پێشنیار زۆر جیاوزی هەیە لەگەڵ داڕشتن ئەو زاراوەی لە بەردەستمانە ئەوە پێشنیاری لیژنەی یاساییە، خۆی بەڕاستی دەبێ لیژنەی ئەوقاف پێشنیاری هەبێت بەرامبەر بەو پرۆژەی وەزارەت و، لیژنەی یاسایی، سوپاس.

بەڕێز حـسـێن عـارف عـەبدولڕەحـمـان:

بەڕێز سـەرۆکی ئەنجـوومـەن.

من دەمەوێ حەقیقەتێک بۆ بەڕێزان ئاشکرا بکەم، لە فەرمانگەکاندا کادری یاسایی زۆر کەمە، هەموو ئەوە دەزانین (١٠ــ ١٥)ساڵە قوتابی کە لە کۆلیژی یاسا دەردەچن هەرگیز ڕووناکەنە فەرمانگەکان، چونکە ئەوان ئامادەنین مانگانە بە مووچەی (١٠٥ــ١٥٠)دینار دابمەزرێن، لە کاتێکدا لە پارێزەرایەتی دەسکەوتێکی زۆر لەوە زیاتر بۆ خۆیان مسۆگەر دەکەن، زۆر کادری تریش کە لە فەرمانگەکاندا هەبوون وازیان هێناوە، یان خانەنیش کراون، لە بەر ئەوە بەداخەوە لەگەڵ ڕێزم بۆ هەموو وەزارەتەکان و، دەزگاکان کە پرۆژەی یاساکان دادەنێن، پرۆژەکان یەکجار لاوازن لەڕووی ناوەڕۆک و، مادەکانەوە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

لیژنەی یاسا هەموو لایەک ڕێزیان دەگرێ، چونکە بە دەوری خۆیان هەڵساون و، ئیشوکارێکی زۆریان کردووە.

ڕای لیژنەی یاسا وایە کە سەرۆکایەتی دەوری هەبووە لەوەی پەیڕەوی ناوخۆی پەرلەمان بەباشی جێبەجێ نەکراوە، چونکە دەبێ لیژنەی پەیوەندیدار لەگەڵ لیژنەی یاسا پێش وەخت دابنیشن، بۆ ئەوەی دارشتنی یاسایی بۆ پرۆژەکان بکەن.

من سوورم لەسەر ئەوەی لیژنەی یاسا ناتوانێ شت لە ناو پرۆژەکاندا لابەرێت، بەڵام ئەوان لە کاتی گفتوگۆ کردنی یاساکەدا مافی ئەوەیان هەیە کە تێبینییەکانی خۆیان بدەن و، بڵێین ئەوە ڕای لیژنەی یاسایە، سوپاس.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

لەگەڵ ڕێزم بۆ لیژنەی یاسا بەڕاستی زۆر ماندوون، بەڵام حەز دەکەم لیژنەی یاسا ڕەچاوی ئەو مادەیە بکەن لە پێرەوەی ناوخۆی ئەنجوومەندا کە دەڵێ:

یتم تشكيل اللجان التالية :-

١- لجنة الشؤون القانونية تنظر فن كافة المسائل ذات الطابع القانوني المحالة اليها كما تخص بصياغة القوانين وسلامته من الناحية القانونية اللغوية وتحيلها على المجلس للمناقشتها. على أن يكون اغلبية اعضائها ممن يحملون الشهادة الجامعية.

بە پێی ئەم مادەیەی سەرەوە بۆیان نییە شت لابەن لە هیچ پرۆژەیەکی یاسایی، بەڵام دەتوانن ئاماژە بۆ پێشنیاری (بدیل) بکەن، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

حەزم دەکرد بەڕێز بەختیار (سن القوانين)ی بخوێندبایەوە، بۆ ئەوەی بزانێ یاسا چۆن یاسا دادەنرێ و؟، دەسەڵاتی لیژنەی یاسا چییە؟، ئێمە لەو یاسایەدا بەپێی پێرەوی ناوخۆ کارمان کردووە، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

دوو مادە هەیە پاشان کە یاساکە تەواو بوو دێینەوە سەری، یەکەمیان بابەتەی دەرماڵەیە، دووەمیان بابەتی (ئەنجوومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی). ئێستا مادە (٩) دەخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەیە مادەی نۆیەم وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەتێکڕای دەنگ مادە (٩) پەسند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(١٠):- على الوزراء المختصين تنفيذ أحكام هذا القانون.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە (١٠) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەتێکڕای دەنگ مادە (١٠) پەسندکرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

المادة(١١): ينفذ هذا القانون بتأريخ تصديقه واصداره من قبل المجلس الوطني لكوردستان العراق.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

مادە (١١) کێ لەگەڵ ئەوەیە وەکو خۆی بمێنێتەوە تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بەتێکڕای دەنگ مادە (١١) پەسند کرا.

بەڕێز شێروان ناسح عەبدوڵلا حەیدەری:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

الاسباب الموجبة:

نظرا لانبثاق المجلس الوطني لكوردستاني المعبر عن الارادة الحرة لشعب كوردستان، ولما لهذا الحدث السياسي الهام من تأثير على حياة شعب كوردستان والمنطقة بأسرها، من كل الجوانب، وللعمل على إجتثاث جذور جميع الاجراءات والمفاهيم التي حاول النظام الدكتاتوري، دون جدوى من تثبيتها بشكل يخدم توجيهات هذا النظام الظالم، ومحاولاته الفاشلة في استغلال الدين الاسلامي الحنيف وعلمائه الافاضل لابعادهم عن روح الاسلام الذي يأمر بخدمة الوطن والتفاني في سبيل الدفاع عنه وأخذ بمبدأ الشورى والعدل الشامل بين أبناء المجتمع الواحد دون تمييز بسبب اللون أو الدين أو الجنس، وللعمل على تربية المجتمع الكوردستاني بما يتماشى والقيم النبيلة للدين الاسلامي الحنيف وللحيلولة على غايات عدم استغلال الدين كوسيلة لخدمة غايات سياسية تبعده عن جوهرة الاصيل ولاستحداث وزارة بأسم وزارة الاوقاف والشؤون الاسلامية للاقليم ولرعاية المؤسسات الدينية والنهوض بها والحفاظ على التراث الديني لشعب اقليم كوردستان فقد شرع هذا القانون.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

ئەمەش ئەو (أسباب موجبە)یە کە لەوەزارەتەوە بۆمان هاتبوو:

«بالنظر لألغاء هيئات وتشكيلات الحكم الذاتي بما فيها الامانة العامة لأدارة شؤون الاوقاف

وانبثاق المجلس الوطني لاقليم كوردستان وتشكيل حكومة لاقليم كوردستان العراق وأستحداث وزارة بأسم وزارة الاوقاف والشؤون الاسلامية للاقليم لأدارة الاوقاف ورعاية المؤسسات الدينية والنهوض بها ولأجل زيادة متطلبات الوزارة وكفاءتها وتمكينها من آداء مهامها بصورة كاملة ورفع مستوى أقسام وأجهزة الوزارة من جميع الوجوة والحفاظ على التراث الدين لشعب اقليم كوردستان فقط شرع هذا القانون»

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجومەن:

ئێستا هەردوو (أسباب موجبه)كە دەخەینە دەنگدانەوە.

کێ لەگەڵ ئەوەیە (أسبابی موجبەی) وەزارەت وەربگیرێ تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ ... ٣٣ کەسە لەگەڵە. کەواتە (إسباب موجبە)ی لیژنەی یاسا دەخەینە دەنگدانەوە.

، کێ لەگەڵ ئەوەیە (أسبابی موجبە)ی کە لیژنەی یاسا پێشنیاری کردووە وەربگیرێ تکایە دەست بەرز بکاتەوە؟ .. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لە دژە؟ بە زۆربەی دەنگ (أسباب موجبە)ی کە لیژنەی یاسا پێشنیاری کردبوو پەسند کرا.

ئێستا ئەو دووە مادەیە ماوەتەوە: یەک دەربارەی دەرماڵەی وەزارەتی ئەوقاف، ئەوی تریان دەربارەی (ئەنجومەنی باڵای ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی)، ئەگەر راو بۆچوونی تر نییە دەیان خەینە دەنگدانەوە؟..

ئێستا کێ لەگەڵ ئەوەدایە کە ئەو دوو مادەیە وەکو خۆیان پەسند بکرێن با دەست بەرز بکاتەوە؟.. دەست بەرز کرایەوە.. سوپاستان دەکەین.. کێ لەدژە؟.. کەواتە بە زۆربەی دەنگ پەسند کران.

بەڕێز بەختیار حەیدەر عوسمان:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

کاتی خۆی مادە (٤) کە دەڵێ:(ترتبط بمركز الوزارة) لیژنەی یاسا راسپێردرا بەشێوەیەکی تر دایڕێژێ، بەڵام وادیارە لایان بردووە، سوپاس.

بەڕێز حەسەن عەبدولکەریم بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

سەبارەت ئەو پێشنیارەی بەڕێز کاکەڕەش کردی راستە (مجلس علمی) پێویستە هەبێ، بەڵام لە یاساکەدا نەهاتووە، تەنیا ئاماژەی بۆکراوە (ترتبط بالوزير أو وكيل الوزير) ئەوەش نیشانەی دامەزران نییە، بۆیە بەرای ئێمە مادەیەک یا برگەیەک زیاد بکرێ لە دوای مادە (٧) بەو شێوەیە بێت: (يشكل مجلس علمي ويرتبط بوكيل الوزارة)، سوپاس.

بەڕێز کاکەڕەش محەمەد نەقشبەندیی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجومەن.

بەرای من بڵێن(يتكون المجلس العلمي للذين لهم مكانة علمية ولا يقل عددهم عن خمسة) ئەوەی تر زیادە بدەینە دەست بەڕێز وەزیر، ئەگەر بیەوێ زیاتر بکا، بەڵام لە پێنج کەس کەمتر نەبێ، سوپاس.

بەڕێز عومەر سەید عەلی حسێن:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

پێشنیار دەکەم لیژنەیەک بۆ وەرگێڕان پێک بهێنرێت، بۆ ئەوەی یاساکان وەربگێڕێ و، ئەندامان لە کاتی گفتۆگۆ کردندا بەرهەڵستی نەکەن، سوپاس.

بەڕێز کەمال ئیبراهیم فەرەج شالی:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن:

داوا دەکەم کە لیژنەکان ئێواران دەوام بکەین، چونکە کاتمان پێویستە بۆ ئەوەی ئیشوکارەکان بە رێکوپێکی بڕوات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ مەسەلەی دیاری کردنی کات سەرۆکایەتی لەگەڵ بەڕێزان سەرۆکی هەر دوو کوتلەکان باسی دەکاو، لە ئەنجامی ئەوە پێتان ڕادەگەیەنین.

بەڕێز حەسەن حەمید ڕەحیم:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

داوا دەکەم لە بەڕێز وەزیری ئەوقاف کە بارەگای ناو مزگەوتەکان نەهێڵن، چونکە زۆر لە حزبەکان ئەو مزگەوتانەیان کردووە بە بارەگای خۆیان، سوپاس.

بەڕێز مەلا محەمەد عەبدولقادر/ وەزیری ئەوقاف:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

٢-٣ خاڵم هەبوو لە یاسایەکەدا دەمویست باسی بکەم، ئەگەر بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن ماوەم پێ بدا ت.

یەکەم: دەربارەی ئەو حزبانەی کە مزگەوتەکانیان داگیر کردووەو، کردوویانە بە بارەگای خۆیان، ئێمە زۆر نووسراومان کردووە بۆ وەزارەتی ناوەخۆ، لە ئەنجوومەنی وەزیرانیشدا باسمان کردووە،بڕیاری پێ دەرچووە چۆڵ بکرێن، بەڵام تا ئێستا چۆڵ نەبووە، ئێمە ناتوانین دەریان بکەین دەبێ سەرکردایەتیی سیاسی، یان وەزارەتی ناوخۆ بەهێز دەریان بکات.

دووەم: سەبارەت بە مەسەلەی فرۆشتنی موڵک، بەپێی بڕیاری ئەنجوومەنی وەزیران فرۆشتنی هەموو موڵکێک ڕاوەستاوەو، بێگومان ئەوە ئەوقافیش دەگرێتەوەو، بەرای ئێمە جایز نییە موڵکی ئەوقاف بفرۆشرێ، دوایی ئێمە پرۆژەیەکی یاسا دەربارەی ئەو بابەتە پێشکەشتان دەکەین.

سێیەم: هەندێ فەرمانبەری ئەوقاف لە ناو خانووەکانی پەرلەمانن ئێستا ئەوان بەپێی بڕیاری پەرلەمان لەو خانووانە دەردەکرێن و، بێ شوێن دەمێننەوە، بۆیە من داوا دەکەم چارەیەکیان بۆ بکرێ، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

بۆ مەسەلەی خانووەکان، ئێستا بڕیارێک هەیە کە ئەو خانووانە بە گشتی بگەڕێنەوە بۆ ئەنجوومەنی نیشتمانیی و، ئەنجوومەنی وەزیران، چونکە لە بنەڕەتدا ئەوە مافی ئەوانەو، هیچ ئیستسنایەکی نییە.

کەرەم کە بەڕێز عەبدولخالق.

بەڕێز عەبدولخالق محەمەد ڕەشید زەنگەنە:

بەڕێز سەرۆکی ئەنجوومەن.

من داوا دەکەم کە پەلە بکرێ لە یاسای حزبەکان کە زۆر پێویستە بۆ ڕێکخستنی کۆمەڵگەکەمان، ئەوەش وەزارەتی ناوخۆ پڕۆژەی یاساکەمان بەزووترین کات پێشکەش بکات، هەروەها بۆ یاسای چاپەمەنیش وەزارەتی ڕۆشنبیری پڕۆژەی یاسایەک ئامادە بکات، سوپاس.

بەڕێز جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن:

ئێمە هەفتەی جارێک لەگەڵ سەرەک وەزیران و، وەزارتە پەیوەندیدارەکان کۆدەبینەوە ئەتوانن هەرچی پرسیارێک هەیە ئاراستەی ئەوانی بکەن.

دانیشتنی ئەمڕۆمان کۆتایی پێ هات..

فەرسەت ئەحمەد عەبدوڵلا	**نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا**	**جوهر نامق سالم**
سکرتێری ئەنجوومەن	**جێگری سەرۆکی ئەنجوومەن**	**سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق**

یاسای وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی

ماددەی یەکەم:

مەبەست لەم وشانەی خوارەوە ماناکانی تەنیشتیانە:

١- هەرێم: هەرێمی کوردستانی عێراق.

٢- وەزارەت:وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی ی هەرێم.

٣- وەزیر: وەزیری ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی.

٤- بریکاری وەزارەت: بریکاری وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی.

٥- ئەنجوومەن: ئەنجوومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی.

ماددەی دووەم:

وەزارەت بۆ بەدیهێنانی ئەم ئامانجانە کاردەکا:

یەکەم: گەشەپێدانی تێگەیشتن (وعی)ی ئیسلامی وبڵاوکردنەوەی رۆشنبیریی ئیسلامی و جەوهەری پەیامە شکۆمەندەکەی.

دووەم: بەتەنگەوە هاتنی شوێنە پیرۆزە ئایینی یەکان و رێکخستنی بەرێوەبردنیان وپاراستنیان.

سێیەم: دابین کردنی پێویستییەکانی باشترین ولەبارترین شێوەی بەجێ هێنانی فەریزەتی حەج.

چوارەم: بایەخدان بەکاروباری دام ودەزگا ئیسلامی وخێرخوازەکان وپەرەپێدانیان لە رووی ئیداری و هونەری و دارایی ورێک وپێکی و خزمەتگوزارییەوە.

پێنجەم: رێکخستنی کاروباری بەرێوەبردنی ئەوقاف و سەرپەرشتی وچاودێری کردنی.

شەشەم: خستنەوەکاری ماڵ ومولکی ئەوقاف بەشێوەی جۆراوجۆری ئەوتۆ کە پاراستن وگەشەپێدانیان لەچوارچێوەی بنەما گشتییەکان نەخشەی گەشەپێدانی هەرێمی مسۆگەر بکا، لەسەر ئەو بنچینانەی لەگەڵ حوکمەکانی شەریعەتی ئیسلامیدا دژ بەیەکترنین.

حەوتەم: بایەخدان بە جێبەجێ کردنی مەرجەکانی خاوەن وەقفەکان کە ئامانجیان بەدیهێنانی هاوکاری ی کۆمەڵایەتی وپێشکەوتنی کۆمەڵگایە.

هەشتەم: گرنگیدان بە ئایینی پاکی ئیسلام وسامانەکەی وڕێزگرتن لەزانایانی ئایینی ئیسلام وپاراستنی پایەو پلەی کۆمەڵایەتییان و خۆشکردنی باری ژیانیان ودابین کردنی پێویستیەکانی چالاکیی ئایینی نیشتمانی و کۆمەڵایەتی بۆیان.

نۆیــەم: بەهێز کردنی پەیوەندیی ئاینی لەگەڵ گەلانی جیهانی ئیسلامی بەتایبەتی وجیهان بەگشتی.

دەیــەم: بیناکردنەوەی مزگەوتە وێرانکراوەکان ودروست کردنی ئەوقوتابخانە ئاینی یانەی پێ یانەوە بەندن.

ماددەی سێ یەم:

یەکەم : وەزیر سەرۆکی باڵای وەزارەتە ویەکەم بەر پرسیاری جێ بەجێ کردنی سیاسەتەکەی و سەرپەرشتی وچاودێری کردنی بەجێهێنانی یاساو پەیرەو ورێنمایی یەکانێتی. هەرلەویشەوە ئەو بریارو فەرمان ورێنمایی یانە دەردەچن کە پەیوەندیان بە ئەرکەکانی وەزارەت ودایەرەکانی ودەسەڵاتەکانیان وگشت کاروبارەکانی نەخشەدانان وهونەری وئیداری و دارایی ورێک وپێکی یەوە هەیە، بەپێ ی حوکمی یاساو پێرەوە رەچاوکراوەکان. هەروەکو بەرامبەر بەئەنجوومەنی وەزیران بەرپرسیارە بەو مانایەی کە ئەندامێکی هاوبەشێتی.

دووەم : وەزیر بۆی هەیە هەندێ لەدەسەڵاتەکانی خۆی بەبریکاری وەزارەت یا هەر یەکێ لە سەرۆک و بەرێوەبەرەکانی دایەرەکانی بسپێرێ.

سێ یەم : وەزیر بۆی هەیە لیژنەی هەمیشەیی یا کاتی لەوەزارەتدا پێک بهێنێ کەئەرکی تایبەتی ی پەیوەندارییان بەچالاکی هەڵسوکەوتی وەزارەتەوە بەپێ ی حوکمی یاسا رەچاوکراوەکان و پەیرەوو رێنماییەکانیان پێ دەسپێردرێ بۆیشی هەیە سوود لە هاریکاریی کارمەندانی پسپۆر لەناوەوە ودەرەوەی هەرێمدا ببینێ.

ماددەی چوارەم:

یەکەم : بریکاری وەزارەت ئەو ئەرک ودەسەڵاتانە بەجێ دێنێ کە وەزیر لەچوارچێوەی ئامانجە گشتی یەکانی وەزارەت ودەسەڵاتەکانی دایەرەکانیدا پێ یانی دەسپێرێ ویاریدەی وەزیر دەدا لەرێ نیشاندان وسەرپەرشتی کردنی کاروباری هونەری وئیداری ودارایی ورێک وپێکی یان بەپێ ی ئەو ئامۆژگاری یانەی لەوەزیرەوە بەپێ ی حوکمی یاساو رێنمایی یە رەچاو کراوەکان بۆی دەستنیشان دەکرێن.

دووەم : بریکاری وەزارەت بۆی هەیە هەندێ لە دەسەڵاتەکانی بەبەرێوەبەری گشتیی دیوان وبەرێوەبەرەکان لە پارێزگاکانی هەرێمدا بسپێرێ وئەوانیش لەچوارچێوەی راسپاردەکانیدا سەبارەت بەو دایەرانەی سەرۆکایەتی ی دەکەن، لەبەرامبەریدا بەرپرسیاردەبن.

ماددەی پێنجەم:

وەزارەت لەم دام ودەزگایانە پێک دێ.

١- نووسینگەی وەزیر : مووچەخۆرێک بەپلەی بەرێوەبەر بەرێوەی دەبا وچەند

مووچەخۆرێک بەپێ ی پێویست یاریدەی دەدەن.

٢- نووسینگەی بریکاری وەزارەت : مووچە خۆرێک بە پلەی بەڕێوەبەر سەرۆکایەتی دەکا وچەند مووچەخۆرێک بەپێ ی پێویست یاریدەی دەدەن.

٣- بەڕێوەبەرێتیی گشتیی دیوان : ئەم بەڕێوەبەرێتی یانەی پێوەدەبەسترێنەوە:

أ - بەڕێوەبەرێتیی کەسان وخزمەتگوزاری ئیداری.

ب- بەڕێوەبەرێتیی ژمێریاری وچاودێری وپێداچوونەوە.

ج- بەڕێوەبەرێتیی مزگەوت ودەزگا وقوتابخانە ئایینی یەکان.

د - بەڕێوەبەرێتیی موڵک وکاروباری یاسایی.

ه - بەڕێوەبەرێتیی نەخشەدانان وبەدواداچوون.

و - بەڕێوەبەرێتیی رابەرایەتیی ئایینی وکاروباری حەج.

ز - بەڕێوەبەرێتیی ئاوەدانکردنەوەو ئەندازیاریی.

ح- بەڕێوەبەرێتی یەکانی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی لەپارێزگاکانی هەرێمدا.

ط- بەڕێوەبەرێتیی لێکۆڵینەوە وکتێبخانەکان.

ماددەی شەشەم:

دەسەڵاتەکانی بەڕێوەبەری گشتی ی دیوان بەرێنمایی یەک دیاری دەکرێن کە وەزارەت دەری دەکا.

ئەنجوومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی

ماددەی حەوتەم:

یەکەم: ئەنجوومەنێک لە مەڵبەندی وەزارەتدا پێک دەهێنرێ کە پێ ی دەووترێ ئەنجوومەنی باڵای ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی و پەیوەندیی بەوەزیرەوە دەبێ وبەم جۆرەی لای خوارەوە پێکدێ:-

أ - وەزیر سەرۆک

ب- بریکاری وەزارەت جێگری سەرۆک

ج- نوێنەری وەزارەتی شارەوانی وگەشت وگوزار بەپلەیەک کەلە بەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێ. ئەندام

د- نوێنەری وەزارەتی دارایی ئابوری بەپلەیەک کە لەبەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێ. ئەندام

ه- نوێنەری وەزارەتی کشت وکاڵ وئاودێری بەپلەیەک کە لەبەڕێوەبەری گشتی کەمتر نەبێ. ئەندام

و- بەڕێوەبەری گشتیی دیوانی وەزارەت. ئەندام.

ز- بەڕێوەبەرەکانی ئەوقاف لە پارێزگاکانی هەرێمدا. ئەندام.

ح- چوار لە گەورە زانایانی ئاینی کە وەزیر بۆ ماوەی سێ ساڵ و دەشکرێ نوێ بکرێنەوە هەڵیاندەبژێرێ. ئەندام.

دووەم:

أ- وەزیر بۆی هەیە لەکاتی ئامادەنەبوونیدا بریکاری وەزارەت بکاتە سەرۆکی ئەنجوومەن.

ب- هەر ئەندامێک لەئەندامە ئەسڵی یەکانی ئەنجوومەن، ئەندامێکی یەدەگی بۆ دادەنرێ کەلەکاتی ئامادەنەبوونیدا لەکۆبوونەوەکانی ئەنجوومەن دا جێگەی دەگرێتەوە.

ج- ئەنجوومەن بۆی هەیە لەکاتی پێویستیدا ولەسەر داوای وەزیر هاوکاری لەکارمەندان بخوازێ.

سێ یەم: دەسەڵاتەکانی ئەنجوومەن بەپەیڕەوێکی تایبەتی دەستنیشان دەکرێن.

ماددەی هەشتەم:

ئەنجوومەنێکی زانستی لەوەزارەتدا پێک دەهێنرێ وپەیوەندی لەگەڵ بریکاری وەزارەتدا دەبێ. دەزگا و دەسەڵاتەکانیشی بە پێیرەوێکی تایبەتی دیاری دەکرێن.

چەند حوکمێکی جۆراو جۆر

ماددەی نۆیەم:

دامودەزگاکانی مەڵبەندی وەزارەت وئەرکەکانیان پەپڕەوێک دیاری دەکرێن. ئەرکەکانی ئەو بەڕێوەبەرێتی یانەشی کەمەڵبەندی وەزارەت پێکدەهێنن ئەرکەکانی بەڕێوەبەرێتییەکانی ئەوقاف و کاروباری ئیسلامی ولقەکانیان بەڕێنمایی یەک دیاری دەکرێن کە وەزیر دەری دەکا.

دووەم: وەزیر بەپێ ی ڕێنمایی یەک کە دەری دەکا بۆی هەیە بەڕێوەبەرێتی وبەش و لقی نوێ لە وەزارەت ودایەرەکانیدا دابمەزرێنێ بەمەبەستی ڕێک وپێکی و دیاری کردنی ئەرکەکانیان وئاڵ وگۆڕکردنی ئەوئەرکانە وخستنەپاڵ یەکتری هەرکام لەو دامەزراوانەی ڕێکخستن یاجیاکردنەوەیان لەیەکتر یا ئاڵ و گۆڕپێکردنی پەیوەندی یان یا هەڵوەشاندنەوە یان بەپێ ی پێویستی لەکردەوەدا.

سێ یەم: وەزیر بۆی هەیە پارە وەک تەرخان وخەڵات (مخصصات ومكافأت) بدا بە غەیری مووچەخۆران لەئەندامانی ئەنجوومەن ولیژنە پابەندەکانی وەزارەت وخەڵاتی هاندانیش بدا بەکارگەرانی وەزارەت بەپێ ی ڕێنمایی یەک کەبۆ ئەم مەبەستە دەری دەکا.

ماددەی دەیەم:

گشت ئەویاساو وپەیڕەوو بڕیارو ڕێنمایی یانەی تایبەتن بەئەوقافەوە بەکارپێکراو دادەنرێن تاکاتی دەرکردنی ئەوانەی جێگەیان دەگرنەوە یاهەڵدەوەشێنرێنەوە بەمەرجێ لەگەڵ حوکمەکانی ئەم یاسایەدا ناکۆک نەبن.

ماددەی یانزدەیەم:

دەبێ وەزیرە پەیوەندیدارەکان حوکمەکانی ئەم یاسایە جێ بەجێ بکەن.

ماددەی دووانزدەیەم:

ئەم یاسایە لەڕۆژی بڵاوکردنەوەیەوە لەڕۆژنامەی ڕەسمیدا کاری پێدەکرێ.

نەژاد ئەحمەد عەزیز ئاغا
و/سەرۆکی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستانی عێراق

«هۆیەکانی دەرکردنی ئەم یاسایە»

لەبەر سەرهەڵدانی ئەنجوومەنی نیشتمانیی کوردستان کە دەربڕی راستەقینەی ئیرادەی سەربەستی گەلی کوردستانە ولەبەر کاریگەری ئەم ڕووداوە سیاسی یە گرنگە لەژیانی گەلی کوردستان وسەراپای ناوچەکەدا لەگشت ڕوویەکەوە وبۆ هەوڵدانی دەرکێشانی ڕەگ وریشەی هەموو ئەو کارو کردەوانەی رژێمی دکتاتۆری بێ ئەوەی دادی بدەن- ویستویەتی بیانچەسپێنێ بەشێوەیەک کە خزمەتی ڕێبازەکانی ئەم رژێمە زۆردارە بکاو لەبەر ئەو تەقەلاسەرنەکەوتووانەی بۆ بەکارهێنانی ئایینی پاکی ئیسلام وزانا بەڕێزەکانی داوێتی بەنیازی دوورخستنەوەیان لەگیانی ئیسلام کەفەرمان بەخزمەتکردنی نیشتمان وخۆبەختکردن بۆ بەرگری لێکردنی دەدا وداوای کارکردن بەبنەمای شووراو دادپەروەری دەکا لە مامەڵەکردنی نێوان خەڵکانی یەک کۆمەڵگادا بەبێ جیاوازی بەهۆی ڕەنگ ودین ورەگەزەوە، هەروەها بۆ پەروەردەکردنی کۆمەڵگای کوردستان بەجۆرێک کەلەگەڵ بەها پیرۆزەکانی ئایینی پاکی ئیسلامیدا بگونجێ وبۆ ئەوەی ماوەنەدرێ کە ئایین وەک ڕێگایەک بۆ خزمەتی ئامانجێکی سیاسی ئەوتۆ بەکاربهێنرێ کەلە جەوهەرە رەسەنەکەی دووری بخاتەوە و لەبەر پێکهێنانی وەزارەتێک بەناوی وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئیسلامی یەوە لەهەرێمدا وبۆ یاریدەدان وپەرەپێدانی دەزگا ئایینیەکان و پاراستنی سامانی ئایینی ی گەلی هەرێمی کوردستان، ئەم یاسایە دەرکرا.